

SVAZ
ZAKLÁDÁNÍ
A ÚDRŽBY ZELENĚ

Inspirace

číslo 1 | 2012

**Z MINULOSTI VYRŮSTÁ
BUDOUCNOST, JOSEF VANĚK**

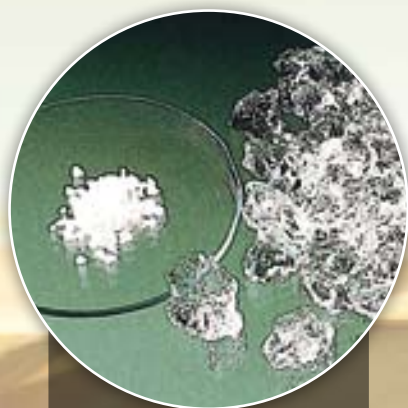
PŮDOPOKRYVNÉ ROSTLINY

PŘÍRODNÍ KOUPALIŠTĚ, LUXUS NEBO ŠANCE PRO BUDOUCNOST?

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

Falconry s.r.o. představuje

HYDROGEL

Při kontaktu s vodními zdroji granulát bobtná, zadržuje vodu a živiny.

HYDROGEL je síťovaný organický polyacrylamid se schopností ukládat vodu a rostlinné živiny, při vysychání půdy a rostlin vlhkost znovu vydávat.

HYDROGEL prodlužuje trvale užitečnou vlhkost (kapacitu vody) v zemi a substrátu.

HYDROGEL zvládá stále pohotově dodávat zásobu vody právě tam, kde ji rostliny potřebují – do kořenového systému.

POUŽITÍ

- zahrady a tvorba krajin
- veřejná zeleň
- travnatá hřiště
- golfové hřiště
- rekultivace
- užitkové rostliny
- ozdobné sazenice
- zemědělství

VÝHODY

- zvyšuje zadržování vody v zemi
- a substrátech
- redukuje zavlažování
- snižuje vymývání živin
- stará se o jistý růst stromů a dřevin
- snižuje náklady na zavlažování
- doprava a skladování rostlin hnojení
- zlepšuje kvalitu sazenic
- umožňuje růst sazenic na extrémně suchých místech

Kořeny prorůstají přes gelové částice a odebírají si vodu a živiny.

cena
za 1 kg již

od **175,-**

bez DPH

Falconry s.r.o. , Rušná 494/10 , 747 11 Kozmice
Tel.: +420 724 206 298, +420 602 761 530
E-mail: falconry@quick.cz

www.falconry-cz.com

1kg Hydrogelu zadrží
v zemi až 250 litrů vody!
Hydrogel je efektivní
po dobu 5-7 let.

EDITORIAL

Doufám, že rozkvetlá obálka prvního čísla INSPIRACE ročníku 2012 přivábí konečně i jaro. Pro většinu z Vás, kteří pracujete v oblasti zahradní a krajinářské tvorby či péče o zeleň, nastane hektické období plné te-

lefonátů netrpělivých zákazníků. Také obyvatelé měst a obcí, kteří po dlouhé zimě vyrazí do parků, začnou upozorňovat správce zeleně na nedostatky, které při svých procházkách objeví. Snad si ještě včas stihnete přečíst článek Ing. Martina Vlasáka, jak správně provádět řez keřů. Pokud uvažujete o tom, co s malými, těžko udržovatelnými plochami, pomůže Vám při rozhodování příspěvek Ing. Pavla Chlouby o půdopokryvných rostlinách. Chystáte-li se zakládat krajinový trávník, článek Ing. Marie Strakové vám pomůže správně zvolit travní směsi a poradí, jak dál postupovat.

Jistě ještě přijde pár mrazivých či deštivých dnů, kdy budete mít čas si prostudovat text Ing. Radmily Fingerové o Josefu Vaňkovi. Je obdivuhodné, co všechno dokázal za svého života zvládnout.

Jsem ráda, že prosba redakce INSPIRACE, abyste nám dali vědět, co zajímavého se u vás děje, se neminula účinkem. Dnes si můžete přečíst, jaké výsledky přinesla podnětná soutěž „Dvorek roku“, kterou pořádá letos už potřetí MČ Praha 10. Také podnikavost Litoměřic, které získalo neobyčejnou podporu pro svůj záměr obnovit městské Jiráskovy sady, je velmi inspirativní.

Jak jsme slíbili, vracíme se v tomto čísle k problematice Fenoménu Nejnižší Ceny. Doufejme, že tento fenomén neovlivní naše města a obce natolik, aby je ochudil o zajímavé parky a zahrady, které by se mohly ucházet o přední umístění v soutěži Parky a Zahrady roku, jejíž letošní ročník právě vyhlášíme.

Zástupce měst, která uvažují o budoucím partnerství při soutěži mladých zahradníků „Lipová ratolest“, jistě zaujme informace o tom, jak se připravují na Lipovou ratolest letošní hostitelé soutěže v Třinci.

ČASOPIS PODPORUJE

SEZNAM INZERCE

Falconry s.r.o. **2** | GABRIEL s.r.o. **3** | Rapid Technic AG **10** | Školy Montano s.r.o. **11**
SEED SERVICE s.r.o. **16-17** | AGROCAR s.r.o. – ELIET **18** | Optigrün international AG **20-21**
Gardenabeton **23** | EKROST **23**
DuPont CZ s.r.o. **26** | Rašelina a.s. **28**
ADAM – zahradnická, a.s. **39-40**

SVAZ
ZAKLÁDÁNÍ
A ÚDRŽBY ZELENĚ

Inspirace

OBSAH 1 | 2012

Z MINULOSTI VYRŮSTÁ BUDOUCNOST..... 4-7

Ing. Radmila Fingerová v seriálu o významných osobnostech tentokrát představuje Josefa Vaňka.

ŘEZ KEŘŮ 8-10

Ing. Martin Vlasák se věnuje růstovým vlastnostem keřů, jejichž znalost je předpokladem pro správný řez.

PŮDOPOKRYVNÉ ROSTLINY ŠETŘÍ OBECNÍ ROZPOČTY 12-13

Ing. Pavel Chlouba nabízí způsob, jak a čím osázet malé plochy ve městech a obcích.

KRAJINNÉ TRÁVNÍKY – JEJICH SLOŽENÍ A PRAKTICKÉ VYUŽITÍ..... 14

Ing. Marie Straková, Ph.D. charakterizuje krajinový trávník a směsi vhodné pro jeho založení.

ZELENÉ STŘEŠY BRZDÍ ÚČINKY PŘÍVALOVÝCH DEŠŤŮ 20-21

Na zelené střeše lze dosáhnout až 100% snížení špičkových odtoků vody.

NÁPAD HODNÝ NÁSLEDOVÁNÍ 22-23

Soutěž „Dvorek roku“ vyhláší MČ Praha 10 již potřetí.

OJEDINĚLÁ PODPORA JIRÁSKOVÝM SADŮM V LITOMĚŘICÍCH 24-25

Město Litoměřice zvítězilo v grantové výzvě nadace PROMĚNY.

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD 27

Představte svůj park či zahradu široké veřejnosti!

PARKY A ZAHRADY ROKU 2012 – VYHLÁŠENÍ SOUTĚŽE 28

Nezapomeňte se přihlásit již do 10. ročníku této soutěže.

LIPOVÁ RATOLEST 2012 29

Soutěž mladých zahradníků bude od 25. do 27. září 2012 hostit Třinec.

K FENOMÉNU NEJNIŽŠÍ CENY 30

Doc. Ing. Jiří Blažek, CSc. se zapojil do diskuse o problematice veřejných zakázek.

PŘÍRODNÍ KOUPALIŠTĚ – LUXUS NEBO ŠANCE PRO BUDOUCNOST?..... 36-37

Ing. Martin Panchartek porovnává finanční náročnost na stavbu přírodního koupaliště a klasického bazénu.

K odběru časopisu se registrujte na www.szuz.cz/cs/zelen/publikace/inspirace

Vydavatel: Svaz zakládání a údržby zeleně, Křídlovická 68, 603 00 Brno, mob.: +420 777 581 544, e-mail: info@szuz.cz
Redakce: Ing. Jana Šimečková, e-mail: simeckova@szuz.cz, PhDr. Irena Večeřová, e-mail: irena.vecerova1@seznam.cz
Kontakty na inzerci: Ondřej Vejmelka, Tel.: +420 777 810 737, Fax: +420 545 578 056, e-mail: inspirace@szuz.cz
Foto na titulní straně: ff.cz@Elenathewise | **Grafická příprava, sazba a tisk:** Tiskárna Didot, spol. s r.o., Trnkova 119, 628 00 Brno, www.tiskarna-didot.cz | **Registrační číslo:** MK ČR E 15535 | Žádná část tohoto čísla nesmí být bez písemného souhlasu vydavatele šířena.

Z MINULOSTI VYRŮSTÁ BUDOUCNOST

OSOBNOSTI

5. ČÁST

Ing. Radmila Fingerová

Bylo by zajímavé srovnávat dílo Josefa Vaňka s pouze o 3 měsíce starším Josefem Kumpánem, zahradním architektem, o kterém jsme psali v minulém čísle. Určitě se museli znát, ale ani jeden se o druhém ve svých nesčetných publikovaných textech nezmínili. Nebudu tedy porušovat toto mlčení - každý měl svoji cestu, správnou právě pro něj.

JOSEF VANĚK

(1886 - 1968)

ZAHRADNÍ ARCHITEKT

Pro Josefa Vaňka se mi zdá příhodnější na první pohled zcela nepřiměřené srovnání s Janem Ámosem Komenským, i když je dělí doba téměř tři sta let. Oba měli stejný životní cíl - přispět ke zlepšení vzdělání. Rozsah díla obou z nich nás naplňuje úžasem a nesmírným obdivem. Životy obou byly výrazně ovlivněny politickou situací v naší zemi, a přesto je nepřízeň osudu nezlomila a svůj život prožili důstojně až do pozdního stáří. Josef Vaněk byl v zahradnickém oboru výjimečný svým odhodláním šířit poznání a zkušenosti mezi odbornou i laickou veřejností. Byl tedy nejen zahradním architektem, ale také redaktorem a vydavatelem časopisů a odborných publikací, z nichž mnohé napsal sám. Aby měl finanční prostředky na vydávání odborné literatury a mohl si průběžně sám ověřovat a prohlubovat své poznání, založil a vlastnil zahradnický závod v Chrudimi. Byl zkušeným pomologem, ale především neúnavným propagátorem zahrádkářství a ovocnictví zvláště.

„UČŇOVSKÁ“ LÉTA

Josef Vaněk byl ze sedmi dětí. Jeho otec měl malé hospodářství a ovocný sad, který pravděpodobně ovlivnil synovo rozhodování o životním poslání. Josef Vaněk se vyučil zahradníkem v Ratibořicích u vedoucího zahradníka polského Němce Kolaczeka. V Ratibořicích byla zelinářská a květinářská zahrada, ovocná školka a zámecký park, jehož podobu výrazně ovlivnila Kateřina Vilemína Zaháňská, známá paní kněžna z Babičky Boženy Němcové. V roce 1903 se Josef Vaněk stal studentem Zemského pomologického ústavu v Troji. S výbornými výsledky pak odešel do Německa, kde studoval na pruské zahradnické škole v Proskavě. Její ředitel dr. Stoil jej doporučil hraběti Stolbergovi z Wernigerode (Sasko) do funkce vedoucího zahradníka. Tam měl Josef Vaněk na starosti nejen 30 ha parku, ale také 20 ha ovocných školek a skleníky. V roce 1909 se vrátil do Čech a pracoval jako redaktor v Českých zahradnických listech (vydavatel Ferdinand Macháček).

PĚSTITEL, ŠKOLKAŘ, OBCHODNÍK

Ve svých 25 letech založil Josef Vaněk školkařský a zahradnický závod na ploše 1 ha. Po vzniku samostatného Československa rozvíjel tento podnik až do 2. světové války. Po první světové válce, kdy se začaly zmenšovat plochy pro zahrady a zároveň byl problém se zásobováním obyvatelstva ovocem a zeleninou, rychle vzrůstal zájem o zákrskové jabloně. Josef Vaněk si jako první založil školku k pěstování nízkých tvarů jabloní na EM podnožích z East_Mailingu v Anglii. Za necelých 40 let dodal zahrádkářům a sadařům přes 1 milion kvalitních ovocných stromků. Vaňkovou zásluhou bylo u nás rozšířeno pěstování odrůd 'Ontario', 'Matčino' a mnoha dalších. Jako první zavedl pěstování odrůdy 'Golden Delicious'. Výnosy ze svých školek používal na rozšíření vydavatelské činnosti. Po politických událostech roku 1948 mu bylo odňato vydavatelské oprávnění a školky byly znárodněny.

PROČ jsou chrudimské Vaňkovy stromky nejlepší?

PROTOŽE

1. jsou zdravé, otužilé,
2. jsou velmi úrodné a brzy rodí,
3. nezmrzají,
4. mají bohaté kořeny,
5. nejsou namrzlé,
6. jsou na správných podnožích,
7. jsou zaručeně pravých druhů,
8. jsou pod stálým dohledem státního fytopathologického ústavu v Praze

Žádejte ceníky! — Rozloha školek přes 100 korečů. Poradím vhodný výběr. Vysázení mohou případně provést vlastním odborným personálem.

JOSEF VANĚK, Chrudim.
velkozávod školkařský. — Telefon 54.

A HLAVNĚ VŠUDE SE DOBRĚ DAŘÍ!

OSVĚTOVÁ A SPOLKOVÁ ČINNOST

Osvěta byla velkým cílem Josefa Vaňka, proto pořádal od roku 1923 prázdninové zahrádkářské kurzy, nazývané mezi zahrádkáři „polní kázání“. Smyslem kurzů bylo naučit zahrádkáře správně ošetřovat ovocné stromy a případně je tvarovat do tehdy velmi oblíbených špalírů a palmet. Vaněk byl velkým propagátorem osazování zdí domů vysokokmennými ovocnými špalíry i pěstování zákrskových tvarů ve vhodných druzích a odrůdách, jak to viděl v Německu. Doporučoval také vysazování ovocných stromů podél okresních silnic, a to nejlépe za příkopem, na stráních, pastvinách, podél železničních tratí a na návsi.

Byl také jedním z prvních, kdo dal podnět k založení spolku zahrádkářů „Společnosti přátel zahrad“. Počátkem 20. let dvacátého století se účastnil založení Zahradnického muzea v Praze. Jedním z jeho velkých neuskutečněných plánů bylo založení Zahradnické pojišťovny se záměrem, aby profese zahradníků, která je tak silně ohrožená přírodními živly, měla možnost zajistit své podnikání. Z téhož důvodu chtěl, aby profese zahradníků měla svoji Zahradnickou záložnu. Chápal velkou důležitost propagace oboru a od roku 1929 se snažil stabilizovat zahradnické výstavnictví.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Nejobsáhlejším zdrojem informací o životě a práci Josefa Vaňka je časopis Zahrada, založený Karlem Kudrnou v roce 1905. Od roku 1909 se stal jeho majitelem, šéfredaktorem a vydavatelem Josef Vaněk. Tento ilustrovaný časopis, vycházející osmnáctkrát ročně, byl věnovaný dle podtitulu „zahradám

vilovým, domácím všeho druhu i zahradám školním“ a byl zároveň úředním věstníkem Společnosti přátel zahrady v Praze a jiných zahrádkářských spolků.

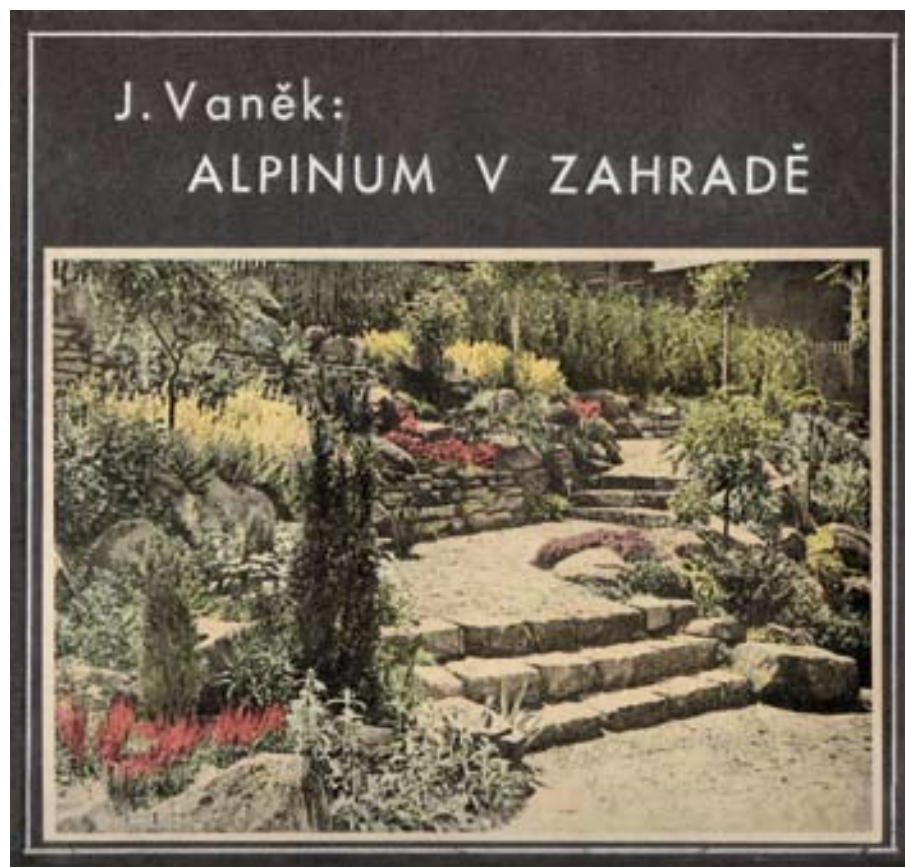
Josef Vaněk uplatnil organizační schopnosti a praktičnost, nutnou pro řízení velkého podniku, když už v roce 1914 založil první týdeník značného národohospodářského významu s názvem „První československá zahradnická burza“, který vydával ještě v roce 1941. Po skončení 1 světové války, kdy sloužil v rakouské armádě jako telefonista, začal s nesmírným elánem naplňovat svůj cíl – popularizovat zahradnictví a ovocnářství v nové Československé republice. Dle svých vlastních slov chce „příspěť k tomu, aby naše nedostatečné písemnictví co nejrychleji dosáhlo úrovně odborné literatury vyspělejších národů“. Zřizuje si knižní vydavatelství, kde vydal do svých padesátin v roce 1936 celkem 104 zahradnických titulů, z nichž 62 napsal sám. Od roku 1930 byl také hlavním spolupracovníkem redakce „Zahradnického slovníku naučného“.

V dnešní době je možná nejnámější jeho kniha „Nejkrásnější ozdobou zahrady jsou pereny“ (1924). Největší oblibu ve své době však získala publikace „Řez zákrskových stromů ovocných“ a „Lidová pomologie – díl I., Jablka – 100 nejdůležitějších odrůd jablek“. V roce 1947 ještě vydal VI. přepracované a rozšířené vydání knihy „Jak docílíme hoj-

nosti krásného ovoce“ pod novým názvem „Co má každý vědět o ošetřování ovocných stromů“. Jako poslední jeho dílo vyšlo v roce 1949 „Zahradnické květinářství“, na kterém spolupracoval s dalšími 20 odborníky a pro které připravil 800 stran textu.

Přepracované a rozšířené VI. vydání knihy „Jak docílíme hojnosti krásného ovoce“ – praktický návod pro rolníky, zahradníky, majitele a přátele ovocného stromoví vůbec, též jako pomůcka pro přednášky.

ZAHRADY
projektuje
a zakládá

J. VANĚK zahrad.
archít.
V CHRUDIMI.

Telefon č. 54.

Žádejte návštěvy, návrhy, rozpočty.

PROJEKČNÍ ČINNOST

Josef Vaněk měl také velmi prosperující projekční kancelář, kde osobně řídil práci na každém návrhu. O stylu práce svědčí i přesné údaje, které si jeho projekční kancelář vedla, a které František Zeman, vrchní zahradník ve školkách Josefa Vaňka, uveřejnil v časopise „Zahrada, ročník XXX, sešit 8.“ Díky tomu se dozvídáme, že do roku 1936 Josef Vaněk a jeho firma přeměnil na zahrady a sady 8 656 691 m² pozemků. Rok 1936 je tím, kdy díky oslavám padesátých narozenin máme přesné údaje i o počtu vyhotovených projektů. Vedoucí jeho technické kanceláře uvádí, že bylo vypracováno 2 360 projektů z toho: 1 758 soukromých

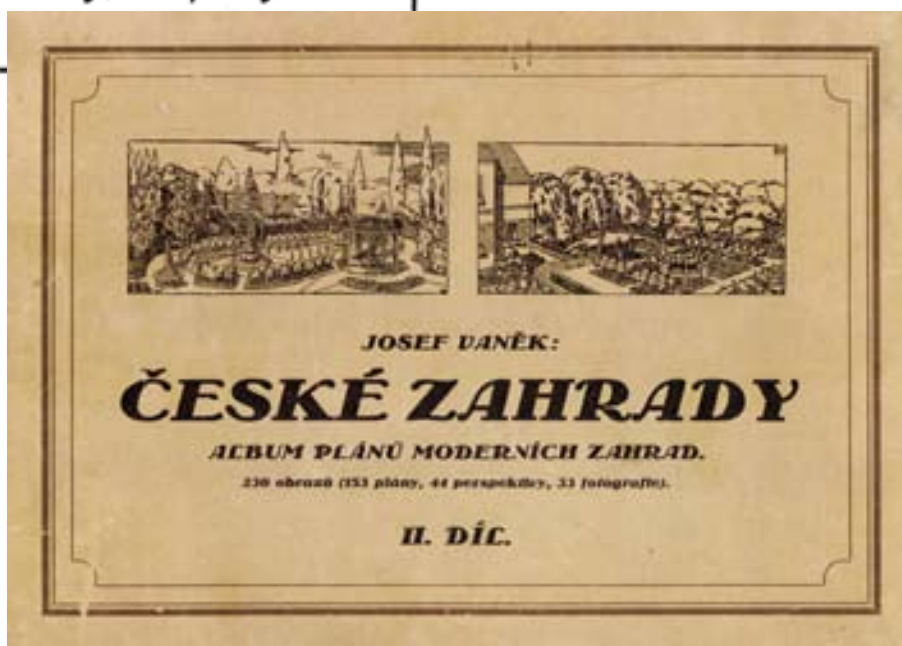
zahrad, 257 školních zahrad, 131 veřejných sadů, 32 okolí pomníků, 43 úpravy hrodek, 12 zahrad u restaurací, 31 sportovních hřišť, 10 zahrad u nemocnic, 5 lázeňských sadů, 3 střešní zahrady, 21 výstavních expozic.

Za uvedenými čísly se skrývá ohromné množství práce, jejíž výsledky ovšem vlivem událostí v roce 1948 postupně zmizely. Do dnešní doby se dochovalo snad pouze povědomí o jeho návrhu a realizaci zahradních úprav Barrandova. Stavební projekt barrandovských teras vypracoval architekt Max Urban v letech 1927–1929. Josef Vaněk kromě zahradních úprav barrandovských teras projektoval i zahradní úpravy nově vznikající vilové čtvrti na ploše 50 ha.

NERADOSTNÉ OBDOBÍ

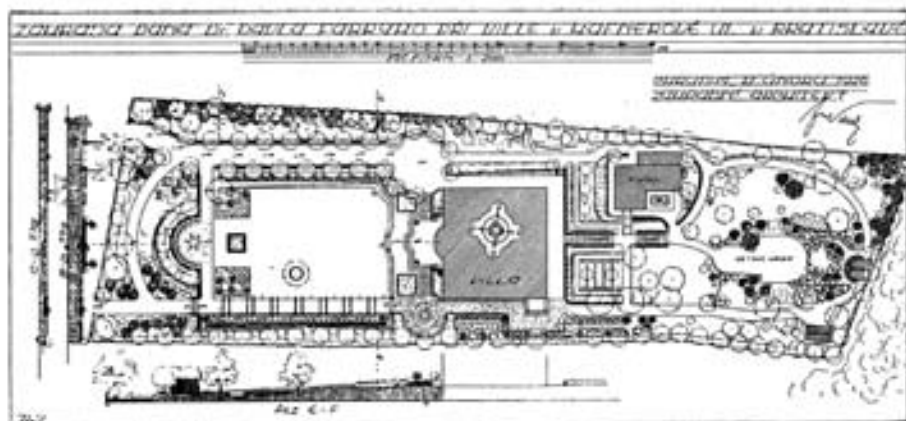
Po politických událostech roku 1948 mu bylo odňato vydavatelské oprávnění a školky byly znárodněny, sbírky a obsáhlá knihovna zabaveny. Josefu Vaňkovi bylo 63 let, když všechno, co vytvořil, musel opustit. Musel opustit vše, co vybudoval, včetně svých knih a sbírek a musel být svědkem toho, jak jím navržené a zrealizované zahrady postupně bez péče svých majitelů chátrají. O dalším osudu tohoto mimořádně čínorodého člověka se dozvídáme jen málo. V následujících letech jezdil přednášet základním organizacím Zahrádkářského svazu. Zemřel krátce po invazi sovětských vojsk 9. září 1968 ve věku 82 let.

Je obtížné vyjádřit obdiv k Josefu Vaňkovi – k člověku, který tak intenzivně naplňoval svůj sen o šíření zahradnických znalostí a zkušeností, jehož dílo bylo tak brzy násilně ukončeno.

Josef Vaněk: Perspektiva k dolejšímu plánu.

Josef Vaněk: Zahrada p. JUDr. P. Fabryho v Bratislavě. Rozloha 4 850 m².

ZÁVĚR

I když se doba změnila a jeho styl okrasných zahrad je pro nás již minulou kapitolou v historii zahradního umění, jeho odkaz

lásky k ovocným stromům v české krajině i zahradách je stejně tak aktuální dnes jako v minulosti, možná právě nyní ještě mnohem více. Je to cesta „ke kořenům“ kdysi hlubokého vztahu k naší krajině, které čím dál více ztrácíme...

Na závěr se snad nejlépe hodí slova V. Jaši z jeho blahopřejného dopisu k padesátinám Josefa Vaňka 6. 2. 1936: „Josef Vaněk naplnil radostí tisíce pěstitelů nad zdarem jejich pokusů. Milovníkům ušlechtilého ovoce umožnil potěšit se krásou, lahodou a chutí plodů. Pomáhal a radil nám jak okrášlit a zvelebit naši vlast. Zasloužil se o zahradní kulturu své vlasti. Nejbohatším životem žijí ti, kdož nejvíce z něho rozdávají,..."

Za zapůjčení časopisu Zahrada (ročníků XXII – XXXIII), mnoha publikací vydaných a sepsaných Josefem Vaňkem i za další materiály velmi děkuji Janu Loncovi.

V rubrice „Z minulosti vyrůstá budoucnost“ s obdivem a pokorou sledujeme osudy nejnámějších českých zahradníků a v dnešním slova smyslu prvních zahradních architektů, kteří se narodili v 19. století. Žaseme, jak aktuální jsou dnes jejich myšlenky a úvahy o poslání našeho oboru, publikované v prvních českých odborných časopisech a v knihách, které psali s jasným cílem předávat své zkušenosti široké veřejnosti. Znepokojuje nás však, že jejich následovníci, plnící čestně toto poslání ve století dvacátém, rychle odcházejí. Neměli bychom na ně zapomínat.

Dne 20. 2. 2012 ve věku 92 let zemřel **PROF. ING. BOHDAN WAGNER, CSc.**

Vejdeš v šedinách do hrobu,
tak jako odnášeno bylo obilí,
zralé časem svým. *Job, 5,26*

Před dvěma léty jsme mu přinesli k devadesátým narozeninám v INSPIRACI kytičku vzpomínek jeho studentů a spolupracovníků. Vzpomínalo se od roku 1949, kdy nastoupil na vysokou školu v Lednici jako odborný asistent s předsevzetím prosadit, aby studenti Zahradnické fakulty nejenom uměli zahradnické a krajinářské úpravy moderně vyprojektovat, ale aby také dokázali projekt dovést až do fáze realizace. Kolik takto kovaných zahradních architektů pak jako docent a profesor na této vysoké škole vychoval, se nám nepodařilo spočítat. Všichni, které učil, však připomínali, že je dovedl získat pro své velké plány, protože měl jasnou vizi, kam by měl obor směřovat, plánoval, jak otevřít lednicko-valtický areál světu, jak naučit budoucí zahradní architektury zacházet s historickými a lázeňskými parky. Profesor Wagner dovedl svůj záměr uskutečňovat nadšeně a důsledně, ale vždy s úsměvem. Nejenom přednášel, ale také projektoval řadu parků v Čechách, na Moravě i na Slovensku a do nich pak jezdil na praxi se svými studenty, aby poznali, jak může být šťastný odborník, který se dožije chvíle, kdy se jeho vize uskutečňují. Do důchodu odešel po 47 letech působení na vysoké škole v Lednici a studentům zanechal souborná skripta o zahradní architektuře. Pokud mu zdraví dovolovalo, svůj obor neopustil. **Šťastný pedagog, na kterého jeho studenti a spolupracovníci vzpomínají s úctou. Ještě jednou Vám děkujeme, pane profesore!**

ŘEZ KEŘŮ

Keře bývají definovány různými autory velmi podobně, a proto je možné se přidržit formulace ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství - Terminologie. Ta stručně charakterizuje keře jako rozvětvený bezkmenný tvar dřeviny, nepřesahující v dospělosti obvykle výšku pět (osm) metrů (7. 8.). Německý svaz školkařů ve své metodické příručce jakosti sazenic rozděluje výpěstky keřů do osmi růstových skupin (BdB, 2002). Základem tohoto dělení je schopnost obnovy z báze, zejména po silném zpětném řezu (viz Inspirace 3/2011). Znalost růstových vlastností keřů je předpokladem pro správnou volbu typu řezu a jeho provedení.

ROSTLINY

Ing. Martin Vlasák, Ph.D.
Foto autor

Průběžné prosvětlování zachová tvar keře a kvetení, zároveň umožňuje tvorbu obnovovacích výhonů z báze (*Viburnum bodnatense*).

Důležitým estetickým účinkem většiny listnatých keřů je kvetení. Z tohoto důvodu se sleduje, na jak starých výhonech konkrétní druh kvete. Řez se této vlastnosti může přizpůsobit. Základem řezu stromů je obvykle stabilita a rozvoj přirozeného tvaru koruny. Naproti tomu u keřů může být podpora tvorby kvétuschopných výhonů i v protikladu s přirozeným růstem a habitem rostlin.

Systém řezu keřů většinou odděluje jednotlivá stádia pěstování – výsadba, udržování,

zmlazování (Burian, 2003) a (Svoboda, a další, 2011). Následující text pracuje s modelovými typy keřů, jejichž řez je uveden v posloupnosti od výsadby po možnost obnovování. Typové taxony mají zjednodušit představu charakteru růstu a kvetení. Další přiřazované keře k jednotlivým typům je možné dále doplňovat.

Keř dva roky po prosvětlení. Nové výhony doplnily ponechané. (*Philadelphus cymosus*).

Foto a5: Odstranění starších větví dokončuje obnovu keře (*Philadelphus cymosus*).

TYP MAGNOLIA STELLATA

Při výsadbě nejsou výhony zakracovány. Odstraňují se větévky nižších řádů, které jsou poškozené, rostoucí kolmo na větvích a křížící se. Vzhledem k tomu, že sazenice je s balem nebo kontejnerovaná, není silný důraz na komparativní (vyrovnávací) řez.

Výchovný řez probíhá v prvních čtyřech až pěti letech. Jsou odstraňovány větévky zahušťující keř, po obvodu se postupně tvoří brachyblasty s květními pupeny.

Bujný růst keře z báze první rok po výsadbě. (*Hibiscus syriacus*)

Výchovný řez založený na výhonech vyrostlých na stano-
višti (*Hibiscus syriacus*).

Jako typická solitéra by měla mít rostlina dostatek prostoru, redukční řez se proto nepředpokládá. Počítat lze pouze s mírným zdravotním řezem. Větší poškození a rozsáhlejší řez by měl být řešen výsadbou nové rostliny.

Další možné dřeviny: *Magnolia sp.*, *Hamamelis sp.*, *Cornus mas*, *florida*, *kousa*, *Sambucus nigra* 'Laciniata', *Rhododendron* skupina 'Knap - Hill', *Viburnum carlesii*, *Hibiscus syriacus*

TYP FORSYTHIA INTERMEDIA 'SPECTABILIS'

Při výsadbě jsou výhony zakracovány na stejnou délku, obvykle o polovinu až dvě

třetiny, slabší výhony hlouběji, silnější méně. Báze keře je vysazena 5 cm pod úroveň půdy, a to i u kontejnerovaných rostlin. Důležité je to především u sazenic z dřevitých řízků. Je-li nutný výchovný řez (nazývaný i opravný), pak se odstraní původní výhony sazenice, protože nejrychleji stárnou a preferují se výhony vyrostlé z báze už na stanovišti po výsadbě.

Polehle tenké, bujné výhony po úplném sesazení na stinném stanovišti. (*Rosa hugonis*).

Opravný (výchovný) řez po úplném sesazení. Jeho zanedbání urychlilo rozklesnutí keře (*Rosa hugonis*).

Ideálním udržovacím řezem je prosvětlování. Nejstarší větve se odstraňují u báze. Pokud jsou výmladky dlouhé a tenké, je nutné je zakrátit. Ty se pak při následujícím prosvětlování odstraňují. Jestliže je to z provozních a jiných důvodů nutné, je možné provést úplné sesazení. To znamená odstranění všech větví do 5 cm nad zemí. U tohoto řezu je potřeba počítat s následným výchovným (opravným) řezem. Tenké výhony se odstraní, silné zakrátí o třetinu. Nikdy ne na stejnou výšku. Pokud se tato výchova vynechá, keř začne dříve prosychat a rozklesávat se. Rostliny podstatně rychleji ztrácejí svou funkčnost.

Další možné dřeviny: *Weigela* sp., *Deutzia* sp., *Philadelphus* sp., *Syringa* sp., *Ribes sanguineum*, *Cornus alba*, *sanguinea*, *Viburnum bodnatense*, *Physocarpus opulifolius*, *Rosa hugonis*.

TYP SPIRAEA JAPONICA 'ANTHONY WATERER'

Při výsadbě zejména prostokořenných sazenic je možné provést úplné sesazení. Výchovný řez se neprovádí. Z udržovacích řezů se aplikuje úplné sesazení. Pokud nebyl proveden řez při výsadbě, může to být poměrně brzy po výsadbě. Třebaže tyto keře kvetou na letorostech, každoroční řez není nutný. Bohatost kvetení klesá postupně a řezem se odstraňuje i rozklesání a prosychání keřů. Hlavně při typickém použití v plošných výsadbách se častým sesazováním snižuje zapojenost porostu, což se projevuje větší zapleveleností a vznikem živelných stezek přes keře.

Další možné dřeviny: *Potentilla* sp., *Hypericum* 'Hidcote', *Rosa* 'The Fairy', 'Swany' a další nízké keřové růže kvetoucí na letorostech.

TYP SPIRAEA CINEREA 'GREFSHEIM'

Tento typ se od předchozího liší pouze v tom, že kvete na loňských výhonech, takže úplné sesazení oddálí kvetení o rok. U dřevin okrasných především listy tento problém odpadá.

Další možné dřeviny: *Symphoricarpos albus*, *orbiculatus*, *Ribes alpinum*, *Berberis thunbergii*, *Forsythia intermedia* 'Saphyr d'Or', *Weigela* 'Picollo', *Philadelphus lemoinei* 'Erectus', *Rosa rugosa*, *nitida* a nízké keřové růže kvetoucí na loňském dřevu.

TYP BUDDLEJA DAVIDII

Při výsadbě se výhony zakrátí na nestejnou délku. Keřům se každoročně nakrývá zimní kryt proti vymrznutí. Po jeho odstranění se na jaře odřezávají namrzlé nebo mrtvé výhony. Keř se sesazuje na nižší větvení, aby byl následný zimní kryt účinný. Zbylé výhony se zakracují na čípký. Na nich se ponechává v součtu pro celý keř takový počet pupenů s rezervou, kolik bylo v loňském roce silných výhonů s bohatými květenstvími. Obecně čím je kultivar jemnější, ponechává se pupenů méně ('Nanho Blue') a u robustnějších bývají čípký delší ('Ile de France'). Jen tak se zajistí tvorba výrazných květenství.

Buddleja davidii před řezem po odstranění zimního krytu.

Buddleja davidii po řezu s ponechanými čípký. Délka čípký s očky odpovídá počtu loni vytvořených tlustých výhonů s robustními květenstvími.

Mírnějším řezem by vznikalo větší množství menších květenství.

Další možné dřeviny: záhonové růže, *Caryopteris clandonensis*, *Elsholtzia stauntonii*, *Ceanothus delilianus*, *Fuchsia magellanica*.

TYP HYDRANGEA MACROPHYLLA

Tento typ se v základních rysech podobá typu *Buddleia*. Provádí se zazimování i každoroční řez. Čípký se však ponechávají delší, a pokud nenamrzne terminální pupen ani se nezakracují. Květenství se tvoří na koncích letorostů, které by při hlubokém sesazení nestačily vyrůst a následně vytvořit a vybarvit květenství. V tomto směru je méně náročná *Hydrangea arborescens*, delší výhony se ponechávají u *Hydrangea paniculata*.

Hydrangea arborescens před řezem.

Hydrangea arborescens po řezu. Ponechané zakrácené čípký jsou zakráceny tak, aby letorosty stačily vytvořit květenství. Na každém čípký budou 3 - 4 květenství.

TYP HYPERICUM CALYGINUM

Vedle typového taxonu zahrnuje polokeře. Charakterem péče se velmi blíží k trvalkovým výsadbám květin. Provádí se každoroční úplné sesazení.

Další možné dřeviny: *Perovskia abrotanoides*, *Pleioblastus viridistriatus*, *Vinca major (minor)*.

Perovskia abrotanoides před řezem.

Perovskia abrotanoides po každoročním úplném sesazení. Bez ponechání čípků.

TYP CALLUNA

Na přirozených stanovištích, která jsou chudá, tvoří dřeviny tohoto typu kompaktní rostliny. V kulturních půdách s pravidelnou péčí tvoří vzrůstem vyšší rostliny. Ty pak mají tendenci se rozklesávat. Regenerace po úplném sesazení do staršího dřeva nebývá uspokojivá. Nejvhodnějším řezem při péči o tyto dřeviny se jeví každoroční sestřížení čtvrtiny až třetiny letorostu v době po odkvětu nebo loňského výhonu v předjaří. U vyšších dřevin lze tento řez pojmout jako výchovný, který má pouze dočasný charakter.

Další možné dřeviny: *Erica*, *Daboecia*, *Rhododendron* sp., *Vaccinium*, *Ledum*.

TYP LIGUSTRUM VULGARE – ŽIVÝ PLOT

Při výsadbě je nutné vytvořit rýhu, ne sázet do jednotlivých jamek. Dosáhne se tak spolehlivěji stejného růstu celé řady. Řez při výsadbě se neprovádí na stejnou výšku, zapěstované sazenice stromů (*Carpinus*) se nesnižují, zakrátí se boční větévky. Výchovný řez kopíruje budoucí tvar. To znamená, že se řeže kónicky tak, aby spodní strana keře byla nejširší. Výšku keře není nutné výrazněji upravovat až do požadované finální velikosti. Hlubší zakracování nebo dokonce zarovnávání horní části keřů vede k podpoře růstu velkého množství výhonů na vrcholu, které začínají tvořit „vázovitost“ keře, spodní partie se zastíhují a vyholují. Keře začínají růst do šířky, „nevytahují“ se a konečná podoba se oddaluje.

Udržovací řez se provádí v předjaří, na konci června a na konci srpna, přičemž tento termín je často přesouván do předjaří. V předjaří se také provádí případná obnova formou hlubšího řezu.

Další možné dřeviny: *Cornus mas*, *Fagus sylvatica*, *Acer campestre*, *Crataegus laevigata*, *Pyracantha coccinea* 'Red Column', *Buxus sempervirens*, *Prunus spinosa*, *Taxus baccata*.

Zcela samostatnou problematikou je řez lián. Zejména rod *Clematis* vyžaduje více variant řezu, s ohledem na jeho jednotlivé pěstitelské skupiny.

Nastíněný přístup k řezu keřů je možné dále rozvíjet a upřesňovat. Určitou inspiraci ukazuje (Brickell, 1980). Keře zůstávají poněkud stranou ve srovnání s pozorností, jaká je věnována poslední dobou stromům. Pokud však mají plnit předpokládané funkce, je správně prováděný řez jednou z důležitých podmínek jejich uplatnění. ■

Použitá literatura:

BdB. 2002. Sträucher - Erkennen Sie Qualität. Bund deutscher Baumschulen (BdB). Pinnenberg : Bund deutscher Baumschulen (BdB), 2002.

Brickell, Ch. 1980. Bäume und Sträucher sachgemäss schneiden. Ravensburg : Otto Maier Verlag, 1980.

Burian, S. 2003. Řez keřů a popínavých dřevin. [autor knihy] KOLARÍK a kolektiv. Péče o dřeviny rostoucí mimo les I. Vlašim : ČSOP Vlašim, 2003.

ČSN839001. 1999. Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Zakladní odborné termíny a definice. Praha : Český normalizační institut, 1999.

Svoboda, S. a Hurych, V. 2011. Péče o dřeviny na stanovišti. [autor knihy] Kolektiv autorů. Tvorba zeleně - Sadovnictví - Krajinářství.

Mělník : VOŠZa a SZaš Mělník, 2011.

Rapid

www.rapid-technic.cz

199.900,-
Kč bez 20% DPH

3x

Rapid MONDO Hydrostat

Hydrostatický jednoosý nosič nářadí pro celoroční využití

Cenově zvýhodněné sady nosiče nářadí Rapid Mondo

s cenovým zvýhodněním až 42.280,- Kč bez DPH

1

2

3

Více informací u prodejce:

ŠPÁL s.r.o.
Lbovice 68
273 79 Tuřany
Tel.: 777 637 641
prodej@spal.cz
www.spal.cz

AVISTECH s.r.o.
Areál ZD, Neřebice 131
382 32 Velešín
Tel.: 380 747 641
info@avistech.cz
www.avistech.cz

MIKES
B. Němcové 117
388 01 Blatná
Tel.: 605 216 983
obchod@mikas-cz.eu
www.mikas-cz.eu

ŠKÝZ s.r.o.
Orlice 130
561 51 Letohrad
Tel.: 605 213 585
skyz@orlice.cz
www.skyz.cz

GARDEN STUDIO s.r.o.
U 200 2
635 00 Blno
Tel.: 602 626 748
info@gardenstudio.cz
www.gardenstudio.cz

CHLEBIS s.r.o.
Hrnčíská 14
748 01 Hlučín
Tel.: 603 213 769
info@chlebis.cz
www.chlebis.cz

KOMPLETNÍ SERVIS PRO REALIZÁTORY I ZÁKAZNÍKY

Tuzemskou zahradnickou stálíci Školky Montano z Přerova nad Labem zaštiťuje 29 let odborné zahradnické práce. Aktuálně se zaměřují na několik základních okruhů – pěstování okrasných dřevin a trvalek doplněné o balkonovky a letničky, pěstování certifikovaných lesních sazenic a sazenic pro rekultivace a výsadbu do volné krajiny, zahradnický velkoobchod i maloobchod a rozsáhlý okruh realizací veřejné i soukromé zeleně, na kterou navazuje podle potřeby také údržba. Dlouhodobě Školky Montano setrvávají na předních příčkách domácích pěstitelů okrasných a lesních dřevin a stále narůstá počet realizací.

Na ploše 8 ha pěstují rostliny v kontejnerech a na dalších 8 ha ve volné půdě. K množení rostlin slouží 6000 m² skleníků a 7000 m² fóliovníků. Tradičně se věnují roubování jehličnanů a jejich následnému pěstování. Nabídka široké škály okrasných dřevin (v kontejnerech, se zemním balem, nebo prostokořenných) z vlastních pěstebních ploch doplňuje sortiment od dalších zahradnických partnerů. Zajímavé jsou v současné době například nadstandardní rododendrony a azalky, bohatá škála růží od pokrývných přes keřové a sadové až po kmínkové či hortenzie. Významně se rozrostl počet druhů i odrůd trvalek, které se pěstují v kontejnerech 0,5l a 2l. Trávy a solitéry jsou také v nabídce v 10l kontejnerech. Pro výsadby do volné krajiny se pěstují rostliny ve speciálně upraveném substrátu obsahujícím až 50% jílu. Nedochozí snadno k přeschnutí a mladé rostliny se lépe ujímají na stanovišti.

Uplynulý rok 2011 byl velmi pestrý také pro realizační tým – zakládali biokoridor, ozeleňovali cesty, průmyslové areály, návsí a v neposlední řadě soukromé zahrady. Mezi nejvýznamnější patřila rekonstrukce a založení nové soukromé zahrady v Luhačovicích. Na téměř 4000 m² vznikl nový zelený a kvetoucí prostor pro relaxaci a zá-

Oceněná plocha Sovenice

Soukromá zahrada Luhačovice

roveň se upravila stávající část. Důležitým zrealizovaným přáním majitele byla rozária. Projekt Interakční prvek ŽPI v k. ú. Sovenice, který realizoval tým Školky Montano, získal první místo v soutěži Ministerstva zemědělství.

Od letošního jara je otevřeno nové distribuční centrum sadovnických potřeb navazující přímo na expedici rostlin. Nabízí substráty, mulčovací kůru a další pomocné zahradnické materiály. Substráty připravuje Montano vlastní a současně prodává také komerčně zpracované. Sestavení větších zakázek lze objednat předem, čímž se minimalizuje čas přímé nakládky. Mezi benefity firmy patří také precizně zvládnutá logistika, na klíč zajistí dopravu na určené místo a čas.

Aktuální obchodní partneři jsou z Nizozemska, Belgie, Německa, Polska, Slovenska, z ruského Novosibirsku a Moskvy a další. Školky Montano pružně reagují na přání

Planten un Blumen

REKLAMNÍ PREZENTACE

svých zákazníků od dodávky rostlin až po zajištění kompletních zakázek včetně mobiliáře. Zajišťují také projektování výsadeb a odborné studie, inventarizace dřevin, odborné posudky, konzultace. Provádějí nejen běžné výsadby, ale také náročné rekultivace zatížených ploch nebo extrémních poloh a údržbu ploch od jiných realizátorů. Žhavou novinkou je otevření moderního zrekonstruovaného zahradnického centra.

ŠKOLKY MONTANO s.r.o.
289 16 PŘEROV n. L. okr. Nymburk

Školky Montano, spol. s r.o.,
289 16 Přerov n. Labem 410
Velkoobchod

Po - Pá : 7.00 - 11.30 a 12.00 - 15.00

Telefon: 739 062 808 - Ing. Červinka

E-mail: odbyt@skolky-montano.cz

PŮDOPOKRYVNÉ ROSTLINY ŠETŘÍ OBECNÍ ROZPOČTY

Zatímco slova půda a pokryv patří všeobecně ke sloům velmi dobře známým, slovní spojení půdopokryvné rostliny se veřejnosti zatím příliš nevžilo. Co je však horší, nevžily se ani půdopokryvné rostliny samotné. Ing. Pavel Chlouba si při svých cestách po republice všiml, že až příliš často se v našich městech a obcích vyskytují ve veřejném prostoru plochy, které si o použití půdopokryvných rostlin doslova říkají.

ROSTLINY

Ing. Pavel Chlouba, foto autor

Prudké svahy bývají pro správce veřejné zeleně často noční můrou. Výsadba těchto svahů sice bývá celkem pracná, ale vynaložené úsilí se vrátí už za krátkou dobu. Na obrázku je vidět monokulturální výsadba břečťanu, která na slunečném stanovišti možná působí trochu překvapivě. I když je břečťan považován za rostlinu stínu, při dostatečné vlhkosti půdy zvládne i život na slunném stanovišti.

Při podrobnějším pohledu do našich měst, obcí i vesniček vidíme velké množství různých ploch, které se v součtu podílejí na celkové výměře veřejné zeleně. Nejedná se ale o žádné parky, aleje či hřiště, ale spíše o malé plochy v celkové výměře veřejné zeleně, často nepravidelných tvarů, situované na těžko dostupných místech, které však k nepříliš velké radosti jejich správců do výměry celkové plochy zeleně patří. Pokud na nich nejsou provedeny intenzivní sadovnické úpravy, vidíme zde v lepším případě jenom trávnik, v horším rumištní vegetaci. Údržba těchto extenzivních prostor nebývá zdánlivě nějak příliš složitá, obvykle postačí, když sehraná parta navštíví toto místo s křovinořezem, či strunovou sekačkou a za krátkou chvíli je hotovo. Ta parta se

strunovou sekačkou se ovšem musí na tato místa několikrát za rok vracet a tato potřeba se každý rok opakuje. To není dobrá zpráva pro obecní pokladnu. I tyto významově okrajové plochy lze však upravit tak, aby vypadaly o poznání lépe, aby v konečném důsledku zatěžovaly obecní rozpočet výrazně mírnějším způsobem.

Recept na řešení těchto ploch tvoří dvě slova: **půdopokryvné rostliny**. Ty umí porůst povrch půdy tak, aby tato místa značně získala na kráse, a při tom ještě dovedou výrazným způsobem ušetřit nemalé finanční prostředky, které by museli správci veřejné zeleně vydávat na kontinuální údržbu těchto ploch. Aby to ovšem fungovalo co nejlépe, je potřeba na začátku dodržet několik základních pravidel.

ZÁKLADNÍ ZÁSADY POUŽITÍ PŮDOPOKRYVNÝCH ROSTLIN

1. Pro každou situaci vybírejte ze sortimentu rostlin pečlivě a odpovědně.
2. Pro výsadbu dejte přednost kvalitním, vitálním rostlinám.
3. Před výsadbou pozemek dobře odplelte.
4. Dbejte na přípravu půdy i vlastní kvalitu výsadby.

1. KRŮČEK K ÚSPĚCHU - ODPOVĚDNÝ VÝBĚR ROSTLIN

Školkařský sortiment rostlin je neuvěřitelně široký a stále se vyvíjí. Katalogy okrasných školek nabízejí relativně velký sortiment rostlin, které se pro půdní pokryv dají použít. Výborné půdopokryvné rostliny najdeme jak mezi jehličnany, tak i mezi listnatými keři. I některé trvalky se vyznačují velmi aktivním způsobem života, který je předurčuje pro rychlé a husté porůstání půdy. Při volbě optimálního druhu či odrůdy ale musíme zohlednit zejména praktické hledisko. Při výběru je nejdůležitější schopnost rostliny přizpůsobit se konkrétnímu místu. Některé druhy výborně snesou stín, vlhko, jiným se lépe daří na slunci, v suchu či extrémním horku. Nemá-li se minout výsadba půdopokryvných rostlin účinkem, všechny tyto aspekty se musí zohlednit a při plánování brát velmi vážně.

Na malých plochách umí půdopokryvné rostliny nahradit běžný trávnik. Nedá se sice po nich obvykle chodit, zato se nemusí pravidelně sekat, čímž se nešetří jenom peníze, ale i čas a životní prostředí. (*Polygonum affine*)

2. KRŮČEK K ÚSPĚCHU - VITÁLNÍ, KVALITNÍ ROSTLINY

U půdopokryvných rostlin předpokládáme „svižný růst a rychlé plnění „očekávaných funkcí“. Aby se mohly rozvíjet, je důležité používat do výsadeb rostliny vitální a v dob-

Výbornou půdopokryvnou rostlinou do vřesovišť je libavka – *Gaultheria procumbens*. Tato nízká rostlina původem ze Severní Ameriky vytváří v kořenovém prostoru tenké, ale velmi aktivní výběžky, prostřednictvím kterých obsazuje volnou plochu půdy. Takto libavka může fungovat jenom v případě, že byla vysazena do kypřého rašelinově-písčitého lůžka. V případě, že se do těžké půdy vykope jenom malá výsadbová jáma, výběžky libavky zde „bloudí“ jenom po obvodu jámy, ale dále se nedostanou.

rém zdravotním stavu. Nevhodné jsou třeba rostliny, které se zbytečně dlouho „zdržely“ v okrasné školce, jejich kořenový bal je silně prorostlý a část výhonů proschla. Zakořeňování rostliny na stanovišti bývá v takových případech pomalé a růst nadzemních částí nedostatečný. Pokud půdopokryvné rostliny neporostou na stanovišti dostatečně rychle, je pravděpodobné, že volný prostor povrchu půdy obsadí rostliny plevelné. Šetřit na kvalitě rostlin je drahé.

3. KRŮČEK K ÚSPĚCHU – ČISTÝ, ODPLEVENÝ POZEMEK

Jedním z největších nepřátel porostů půdopokryvných rostlin je plevel. Jeho typickým projevem je často velmi rychlý až agresivní růst, rozpínavost a vysoká schopnost reprodukce. Pokud plevel dostane možnost, je velmi pravděpodobné, že se ve společnosti půdopokryvných rostlin bude chovat

velmi konkurenčně. Proto je důležité před jejich výsadbou zbavit stanoviště zejména vytrvalých druhů plevelů. K nejnebezpečnějším patří přesličky, pcháče, bodláky či pampelišky. Zvláštní nebezpečí způsobuje svlažec a vyšší druhy vytrvalých trav. Jejich likvidace je v porostu půdopokryvných rostlin velmi obtížná. Ani mulčovací textilie nefunguje jako absolutní ochrana výsadby před zaplevelením.

4. KRŮČEK K ÚSPĚCHU – DOBRĚ PŘIPRAVENÁ PŮDA

Abychom mohli očekávat od půdopokryvných rostlin dynamický růst, musíme pro ně půdu pečlivě připravit. Některé druhy rostlin se vyznačují schopností vytvářet z kořenové části odnožující výběžky. Ty se mohou dostávat půdou mimo prostor původní výsadbové jámy a obsazovat tak volná místa půdy. Aby se tyto výběžky mohly šířit od mateřské rostliny do prostoru, je pro ně důležité, aby půda byla kyprá. V silně utužené půdě je šíření výběžků velmi omezené. Dobře nakypřená půda s neutuženým povrchem má význam i pro jiné skupiny těchto rostlin. Dlouhé výhony některých druhů při doteku s povrchem půdy snadno zakoření, čímž si vylepšují bilanci příjmu vody i živin.

Půdopokryvné rostliny umí v kombinovaných záhonech také celkem dobře nahradit různé mulčovací hmoty. Pokud nejnížší patro místo mulčovacích hmot tvoří porost půdopokryvných rostlin, je to obvykle nejenom hezké, ale také ekologičtější. (*Waldsteinia*)

REKAPITULACE VÝHOD POUŽITÍ PŮDOPOKRYVNÝCH ROSTLIN:

- V dobrých podmínkách relativně rychle porůstají povrch půdy, čímž významně snižují nároky na údržbu jimi porostlých ploch.
- Zastiňují povrch půdy, čímž brání jejímu nadměrnému přehřívání, ale i rozvoji plevelů.
- Zpevňují horní profil půdy, čímž ji často velmi účinně chrání proti různým formám eroze.
- Svědčí o vyspělém ekologickém myšlení, a to je pro životní prostředí velmi příznivé.
- V dlouhodobém výhledu vede používání půdopokryvných rostlin k významným finančním úsporám. ■

Trávník je vůči ostatním rostlinám vždy velmi silným konkurentem. Půdopokryvné rostliny jsou pro strom mnohem přijatelnější alternativou. Na tomto obrázku je vidět dobrý úmysl, ale k opravdové dokonalosti ještě chybí onen pověstný krůček. Vysazený zimolez lesklý (*Lonicera nitida*) u paty stromu prosperuje velmi dobře. Z hlediska zjednodušení údržby však k žádnému velkému pokroku nedošlo. Zbytky trávníku v pruhu mezi silnicí a chodníkem budou nadále vyžadovat pravidelné sečení.

Stejný druh zimolezu vidíme i na tomto snímku. V tomto případě se jedná o mnohem účelnější využití potenciálu této rostliny. Stříhání do pravidelných geometrických tvarů sice také vyžaduje pravidelnou údržbu, ale „není povinné“. I v případě volného, neomezovaného růstu by porost zimolezu vypadal pod korunami stromů velmi atraktivně.

KRAJINNÉ TRÁVNÍKY

JEJICH SLOŽENÍ A PRAKTICKÉ VYUŽITÍ

TRÁVNÍKY

Ing. Marie Straková, Ph.D.
Agrostis Travníky, s.r.o.

Krajinné směsi se používají pro nejrůznější typy porostů, pro které je společným znakem převládající neprodukční funkce (protierozní, krajino tvorná, hydrologická, estetická, rekreační, zdroj biologické diverzity) a extenzivní způsob obhospodařování (1–3 seče ročně). Vzniklý porost by měl být schopen zabránit volnému a masivnímu šíření houževnatých plevelných druhů, např. šťovíků, pcháčů apod. Odolnost vůči zatěžování bývá nižší a nízká je náročnost na ošetřování. Snaha o ochranu a zamezení poklesu kvality půd vyžaduje pokrytí povrchu půdy mimoprodukčními travními porosty. Nepříznivé půdní a klimatické podmínky omezují uplatnění běžně dostupných komerčních směsí, proto je nutné při výběru vhodné směsi do těchto podmínek využívat jednotlivých vlastností širšího počtu rostlinných druhů a respektovat plánované využívání ploch. Důležitější je hledisko ekologické – tyto plochy by měly tvořit přirozený přechod do okolní krajiny a jejich složení by se mělo blížit typickým přirozeným travním společenstvům v oblasti. Složení směsí je druhově pestřejší, k travám často přistupují i jeteloviny (max. do 10 %). V odůvodněných případech je možno použít i pícní druhy a odrůdy. Zvláštním případem jsou směsi pro „květnaté“ typy trávníků s přidáním lučních druhů bylin (1,6–10 %). Při zatravňování hald, výsypek, skládek odpadu aj. je akceptovatelný max. 10% podíl krátkodobých jílků a také použití druhů, které jsou do volné krajiny z pohledu zachování původní druhové diverzity zcela nevhodné (např. kostřava rákosovitá nebo mezirodové hybridy). Při sestavování směsí je možné vycházet z běžně dostupných komerčních

směsí vhodných svým druhovým a především odrůdovým složením pro danou lokalitu a tyto doplnit dalšími rostlinnými druhy, především z čeledi Fabaceae a dále o dostupné byliny, nejlépe regionálního původu.

Zároveň se zvyšováním povědomí obyvatelstva o životním prostředí, významu krajiny a biodiverzity, roste i v řadách laické veřejnosti zájem o zakládání druhově pestrých krajinných porostů v okolí vlastního obydlí. Oblasti použití a vlastnosti kategorie extenzivních krajinných trávníků, do které spadají travní, jetelovinotravní a travobylinné směsi podporující biodiverzitu v suchých oblastech, uvádí ČSN 839031 (Technologie vegetačních úprav v krajině – Travníky a jejich zakládání).

Krajinný trávník dle ČSN 839031 zahrnuje převážně extenzivně využívané a/nebo pěstované porosty ve veřejné a soukromé zeleni, v krajině, u komunikací, na rekultivovaných plochách, druhově bohaté porosty lučního charakteru. Jedná se o trávníky se širokým spektrem použití podle účelu a stanoviště, např. jako ochrana proti erozi, odolnost na extrémních stanovištích, základ pro rozvoj stanovištně vhodných biotopů, zpravidla nezatížitelné nebo jen málo zatížitelné. Nároky na péči jsou u krajinných trávníků velmi malé až střední, ve zvláštních případech až velmi vysoké. Kategorie krajinný trávník dle výše uvedené definice zahrnuje veškerá travní společenstva mimoprodukčního charakteru. Při produkčním (pícním) využívání travnatých ploch v krajině lze travní společenstva dělit z hlediska systému využívání na louky a pastviny.

Louky jsou luční společenstva využívaná převážně kosením (na seno nebo senáž).

Pastviny jsou společenstva využívaná převážně spásáním

Pochopení této terminologie je nutné při navrhování druhového a odrůdového složení druhově bohatých směsí v krajině. Pícní (produkční) směsi komerčního charakteru jsou druhově chudé a obsahují zpravidla odrůdy trav a jetelovin, které dosahují vysokých výnosů biomasy a vysokého vzrůstu, takže neumožní prosazení bylinných druhů v porostu. Do technické zprávy projektové dokumentace nebo v zadávací dokumentaci při výběrových řízeních musí být u požadavku na luční směs jednoznačně uvedeno, zda bude porost využíván mimoprodukčně, tzn. že má být nižšího vzrůstu s vyšším počtem rostlinných druhů a patří do kategorie krajinného trávníku nebo se jedná o tzv. komerční pícní směs, která je obvykle podstatně levnější, ale může obsahovat také např. mezirodové hybridy, což je z botanického pohledu v krajině nežádoucí. Ve specifických případech je použití pícních směsí pro mimoprodukční využití možné, ale složení je nutné konzultovat s odpovědnými odborníky.

Při zakládání větších ploch v krajině je nutné respektovat druhové složení přirozených travních porostů v oblasti, neboť genofondové bohatství místních populací by mohlo být použitím nepůvodních druhů znehodnoceno. Je vhodné se poradit s pracovníky odborných pracovišť; v některých případech je přímo v oblasti organizován sběr semen lučních druhů, jejich množení i prodej komponent nebo regionálních směsí.

ZÁVĚR

Sestavování druhově bohatých směsí vyžaduje jednoznačné pochopení terminologie, plánované využití ploch a znalost stanovištních podmínek. V projektové dokumentaci (technické zprávě) musí být vždy uvedeno složení směsí, původ osiva, mimoprodukční nebo produkční využití porostu a výsevek. Při zakládání větších ploch v krajině je nutné respektovat druhové složení přirozených travních porostů v oblasti. Použití konkrétních druhů a odrůd závisí na klimatických podmínkách místa založení, půdních a orografických podmínkách (expozice, svažitost, nadmořská výška, členitost terénu). Vyšší počet druhů ve směsi zvyšuje pravděpodobnost úspěšného založení nového porostu. Ve směsi by měly být zastoupeny trávy trsnaté i výběžkaté. Asi 20% komponent ve směsi by mělo mít schopnost rychlého vzcházení a růstu. ■

Použitá literatura je k dispozici u autorky příspěvku.

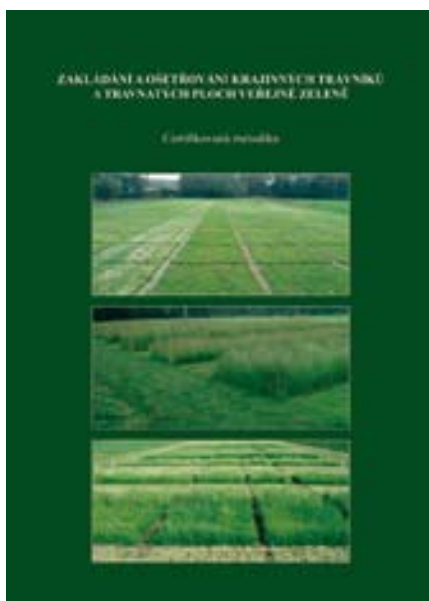
ZAKLÁDÁNÍ A OŠETŘOVÁNÍ KRAJINNÝCH TRÁVNÍKŮ A TRAVNATÝCH PLOCH VEŘEJNÉ ZELENE

V květnu roku 2011 vydal Svaz zakládání a údržby zeleně certifikovanou metodiku zpracovanou autorským kolektivem:

doc. Ing. Bohumír Cagaš, CSc., Ing. Magdalena Ševčíková, prof. Ing. František Hrabě, CSc.
Ing. Marie Straková, Ph.D., Ing. Stanislav Hejduk, Ph.D., Ing. Ľubica Janků, Ph.D.
Ing. Pavel Knot, Ph.D., Ing. Martin Lošák
Ing. Josef Straka, Ph.D.

Uplatněná certifikovaná metodika je uznaná osvědčením č. 197-8/KÚ/UKZUZ/2011, vydaným Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským v Brně koordináčním pracovišti OSEVA PRO s.r.o., odštěpný závod Výzkumná stanice travinářská Rožnov – Zubří dne 17. května 2011.

Cílem metodiky je popsat technologické postupy a doporučení potřebná pro racionální zakládání a ošetřování neproduktivních krajinných trávníků a travnatých ploch veřejné zeleně. Vzhledem k tomu, že neproduktivní travnaté plochy spadají do oblasti péče o krajinu a v rámci samotného krajinářství jsou

tyto plochy často stále ještě posuzovány jako zemědělské, umožní certifikovaná metodika sjednotit pohled na zakládání a udržování těchto ploch v kulturní krajině i ve veřejné zeleni v sídlech. Neproduktivní travnaté plochy

tvoří ve své podstatě průnik mezi pícními loukami a pastvinami na jedné straně a intenzivními trávníky na straně druhé. Oba tyto póly ovšem mají své metodiky v rámci zemědělství a okrasného zahradnictví již zpracovány a vytvořeny. Předkládaná metodika zaplňuje pomyslnou díru v informacích a vytváří ze zakládání a péče o extenzivní travnaté plochy samostatný obor.

Zemědělství i okrasné zahradnictví se zatím poněkud distancuje od tohoto oboru; je však zcela zřejmé, že užitkový trávník do kulturní krajiny i veřejné zeleně patří a nově získané poznatky o extenzivně využívaných trávnících mohou přinést hodně prospěšného a pozitivního ke zlepšení životního a pracovního prostředí současných měst a vesnic.

O metodiku si můžete zažádat ve Svazu zakládání a údržby zeleně, Křídlovická 68, 603 00 Brno (info@szuz.cz, www.szuz.cz) nebo ve společnosti Agrostis Trávníky, s.r.o. (agrostis@agrostis.cz, www.agrostis.cz).

Metodika Vám bude zaslána za cenu poštovního a balného do vyčerpání zásob. ■

FOR GARDEN

6. MEZINÁRODNÍ VELETRH ZAHRAD

Souběžně probíhá:

FOR GREENERY

2. VELETRH VEŘEJNÉ ZELENE, VYBAVENÍ MĚST A OBCÍ

PVA
EXPO PRAHA

www.for-garden.cz

22. – 25. 3. 2012

TRÁVNÍK

PŘÍSEV NEBO OBNOVA?

REKLAMNÍ PREZENTACE

Ing. Miroslav Kozák
SEED SERVICE s.r.o.

Travní porosty jsou nezbytnou součástí přírody i životního prostředí, které nás obklopuje a které si vytváříme. Výměra veřejné zeleně se bohužel kvůli zahušťující se zástavbě stále zmenšuje, a proto je zapotřebí stávajícím plochám věnovat náležitou péči. Často se jedná o značně zanedbané a neudržované porosty. Podobně i u rodinných domů se můžeme setkat s trávníky různé kvality. Nevyhovující stav travních porostů nevznikne ze dne na den, ale za delší časové období. Příčin nevyhovujícího stavu může být několik a téměř vždy je to použití nevhodné směsi a neodborná péče.

Logicky proto vzniká otázka, jak tomuto stavu předejít nebo jak ho následně řešit. Tady se dá doporučit dodržování základních agrotechnických opatření jako např. dostatečná výživa, pravidelné sečení, apod. Pokud už se stane, že trávník nemá požadovanou kvalitu, jsme postaveni před důležitou rozhodnutí, zda ještě stojí zato trávník udržovat nebo je lepší ho zrušit a založit nový. Toto rozhodnutí není vždy jednoduché. Obnova trávníku přísevem je sice na první pohled jednodušší, ale má rovněž svá úskalí. Pro přísev je rozumné se rozhodnout v případě, že je porost sice prořídilý, slabě zapojený, ale stále ještě v něm převládají kvalitní travní druhy. Pro dosev zvolíme buď travní směs, která byla původně použita, nebo travní směsi, které jsou pro dosev určeny. Za tím účelem můžeme doporučit z naší nabídky

travní směsi z řady **standard**, např. **hřišťová**, **parková** nebo **dosev**. Aby byl přísev úspěšný, je nutné dodržet následující zásady:

- Stávající travní porost musíme částečně zeslabit např. několikanásobnou vertikací, abychom vytvořili konkurence schopné prostředí pro nově vyseté osivo.
- Výsevek by se měl blížit plnému výsevku při zakládání nového trávníku.
- Přisetou plochu uválíme, přihnojíme a po dobu klíčení zajistíme dostatek vláhy.

U rodinných domů, kde převládá estetické hledisko, volíme spíše variantu zrušení a založení nového trávníku, což nám umožní změnit trávník podle našich představ.

K této variantě samozřejmě přistupujeme u silně zaplevelených a prořídilých trávníků a prakticky vždy v případech, když se v trávníku objeví např. pýr nebo bršlice kozí noha. Při totální obnově trávníku vám můžeme nabídnout travní směsi z naší **Profi řady**, která je sestavena ze špičkových odrůd, které ještě dále rozdělujeme na **Zelenou řadu** – klasické trávníky a **Modrou řadu**, která je sestavena z odrůd sytě až výrazně sytě zelené barvy. Travní směsi z této řady jsou zárukou mimořádně krásného exkluzivního trávníku.

V případě, že se jedná o různé předzahrádky nebo sídlištní trávníky, je vhodné uvažovat o likvidaci a následné obnově těchto ploch. V těchto případech máme možnost si vybrat, jaký typ trávníku chceme založit. Můžeme Vám doporučit travní směsi **parkové** nebo **hřišťové**. Na suchých a silně zatěžených plochách se osvědčila naše travní směs **Sahara**, která je založena na kostřavě rákosovité a lipnici luční. V případě menšího zatěžení je možné použít naši travní směs **Zahrada**, která je rovněž suchovzdorná.

VEŘEJNÁ ZELEŇ

Veřejná zeleň má nezastupitelnou funkci v tvorbě krajiny. Pokud vyjedeme do okolních zemí, vidíme, že máme stále co dohánět. Velmi pěkné a upravené travní plochy ve vesnicích a ve městech nás upoutají

vali veřejnou zeleň v obci. Přitom náklady na tyto úpravy jsou většinou relativně malé a výsledný efekt stojí zato. Při použití kvalitních travních směsí, které jsou sestaveny z odrůd s nízkým nárůstem hmoty, se ušetří náklady na sečení a následnou likvidaci travní hmoty.

chozí vertikutaci uskutečnit přívěs travních směsí, které jsou velmi pestré a mohou být doplněny mikrojetelem, štírovníkem růžkatým a vičencem ligrus. Zde je možno doporučit naši travní směs **Krajina**. Na přání jsme schopni Vám dodat i travní směsi s podílem bylin, které vytvoří tzv. rozkvetlé louky. Při jejich

na první pohled. I u nás je možné mít prakticky stejně pěknou a upravenou veřejnou zeleň. Některé vesnice už tuto skutečnost pochopily a věnují veřejným plochám velkou péči. Jako příklad můžeme uvést obec Veliš na Jičínsku, kde ve spolupráci s firmou Rasl velmi zdařile zrekonstruo-

Při rekonstrukci veřejné zeleně máme řadu možností, protože je využívána velmi rozdílným způsobem a založena na půdách velmi různé kvality. Je nezbytná kategorizace těchto ploch, protože každá z nich má svou historii a svůj účel využití. Na větších plochách, které jsou využívány extenzivně, je možné po před-

založení je třeba být trpělivý, protože výsledný efekt se projeví většinou za 2-3 roky. Rozhodnout se pro přívěs nebo obnovu travních ploch není v konkrétní situaci nijak jednoduché, proto jsme vám chtěli naším příspěvkem pomoci se v této problematice zorientovat. ■

TRAVNÍ SMĚSI

	okrasná směs GOLF		parková směs PARK		a komponenty travních směsí
	regenerační směs DOSEV				zátěžová směs do sucha MODRÁ SAHARA
	užitková protierozní směs ZAHRADA				parková směs MODRÝ PARK
	travní směs s mikrojetelem EKOSMĚS		hřišťová směs PROFESIONÁL		hřišťová směs MODRÝ PROFESIONÁL
 SEED SERVICE www.seedservice.cz		zelená řada		modrá řada	
telefon: +420 465 420 203		e-mail: seedservice@seedservice.cz			

VERTIKUTACE A JEJÍ VÝZNAM PRO TRÁVNÍK

REKLAMNÍ PREZENTACE

Vertikutace (vertikální řez) trávníku patří mezi základní regenerační opatření. Jelikož se stále častěji používá mulčování, stává se vertikutace nepostradatelnou složkou komplexní péče o trávník. Jejím cílem je odstranění travní plsti a mechu z trávníku a provzdušnění svrchní části travního drnu. V průběhu vegetace a v zimním období se ze zbytků pokosené trávy, plevelů a mechu vytvoří v trávníku nepropustná vrstva, která zabraňuje pronikání vody a živin ke kořenovému systému, brání výměně plynů, má negativní vliv na zakořenění trávníku a vytváří příznivé podmínky pro vznik plísňových a houbových onemocnění. Vertikutace tomu všemu předchází, tráva tak získá opět dostatek místa, světla a vzduchu.

Vertikutace se provádí zpravidla jednou až dvakrát ročně (jaro a podzim), na intenzivně zatěžovaných plochách i častěji. Hloubka zásahu by běžně neměla přesáhnout 3 mm. Pokud to umožňuje konstrukce stroje, je možno provést hlubší prořezání (skarifikaci).

HLAVNÍ ZÁSADY PROVEDENÍ VERTIKUTACE

- Trávník v prvním roce po založení vertikutací zpravidla nevyžaduje.

- Před provedením vertikutace trávník nízko posečeme.
- Za normálních okolností nepřekračujeme hloubku vertikutace 3 mm.
- Není-li vertikutátor vybaven sběracím zařízením, odstraníme bezprostředně po zásahu vynesenu travní plst z plochy, k tomu dobře poslouží rotační sekačka se sběrem, mechanický čistič trávníku se zásobníkem sweeper apod.
- Po vertikutaci je vhodné trávník přihnojit, nejlépe dlouhodobě působícím hnojivem s vyváženým poměrem živin pro trávníky a lehce zapískovat ostrým křemičitým pískem v dávce 3-5 l/m². Travní drn lehce narušený vertikutací je v optimálním stavu i pro aplikaci půdního kondicionéru v průběhu vegetace.
- Na silně prořídilých plochách můžeme vertikutáčnické nože nastavit hlouběji a do narušeného povrchu půdy provést dosev trávníku regenerační travní směsí, opět spojený s přihnojením, zapískováním a aplikací půdních kondicionérů.
- Na plochách s vysokou zátěží (zejména hřišřtové trávníky) chápeme vertikutaci vždy jako součást komplexu dalších regeneračních opatření (aerifikace, pískování, dosev, hloubkové kypření aj.).
- Vertikutace je účinným opatřením i v boji proti mechu v trávníku. Dochází při ní, po aplikaci chemického přípravku na bázi

síranu železnatého apod., k účinnému odstranění odumřelých rostlin mečů. Opět je vhodné současně provést přihnojení, lehké zapískování a dosev.

- Příliš častá vertikutace může způsobit více škody než užitku.

VERTIKUTÁTORY ELIET

Robustní a osvědčené vertikutátory ELIET jsou lehké a obratné, vyznačují se extrémně dlouhou životností a nepřekonatelnými výsledky při vyčesávání. Jedinou je koncepce trvale ostrých nožů, které se svými samoostřicími vlastnostmi neztrácejí nikdy svou sílu záběru v mechu a zaručují stálý dobrý výkon. Běžné nože jiných vertikutátorů jsou již po několika hodinách provozu tupé, což může mít neblahé následky. Tupé nože totiž vyhrabávají do trávníku pouze hluboké rýhy, zatlačují mech do půdy a mohou tak způsobit trvalé škody. Správně a pravidelně prováděná vertikutace významně napomáhá k udržení trávníku v optimálním stavu při dosažení vysoké úrovně jeho užitných vlastností (hustota, barevný aspekt, odolnost proti zátěži, zdravotní stav aj.).

SILVA REGINA
BIOMASS

Štěpkovače Vertikutátory
Sečí a dosévací stroje
Odřezávače a vyrývače hran trávníku
Foukače - vysavače listů

ELIET

GARANČE DLOUHOLETÉ SPOLEHLIVOSTI

mobilitní štěpkovače

- potřebný nižší výkon motoru
- široká řezná plocha
- zpracování téměř všech organických látek
- podlouhý tvar štěpky pro rychlejší kompostování
- vysoká užitná hodnota
- snadná a neměkká údržba
- mobilita a manévrovatelnost se strojem

Bio-TECH Group

www.eliet.cz

Mezinárodní odborná výstava inovativních technologií pro péči o zeleň, dřeviny a veřejné plochy se bude konat ve dnech **24. – 25. 5. 2012** v areálu sportovního letiště Vyškov.

TÉMA VÝSTAVY

Výstava poskytne návštěvníkům komplexní pohled na veškeré činnosti související s péčí o zeleň a dřeviny a celoroční údržbou veřejných ploch a úzkých komunikací. Od plánování rozvoje krajinných prvků a projektování veřejného prostoru, přes přípravu terénu, zpracování a úpravu půdy, výsev a výsadbu, sečení travnatých ploch a ošetřování dřevin, po zpracování bioodpadu a jeho energetického využití.

Primárním záměrem výstavy je prezentovat stroje a technologie pro realizaci těchto činností, a to s důrazem na praktické ukázky strojů v přímém nasazení. Pro tyto účely bude mít každý vystavovatel k dispozici svou vlastní předváděcí plochu. V rámci daného zaměření výstavy bude rovněž prostor pro prezentaci společností dodávajících např. profesionální ruční nářadí, profesionální pracovní oblečení, osiva a hnojiva aj., poskytujících odborné služby a další související s tematikou výstavy.

SPECIÁLNÍ STROJE

Kromě standardní ucelené prezentace širokého portfolia profesionální techniky vám na výstavě budou předvedeny speciální stroje, které nejsou běžně k vidění. Např. velké bubnové štěpkovače, překopávače kompostu, renovátory přírodních cest a stezek, odplevelovací kartáče a jiné atypické nářadí – příslušenství v agregaci na traktorech a nosičích nářadí.

NOVINKY DOSUD NEUVEDENÉ V ČR A SR

Díky zahraničním vystavovatelům budou na výstavě stroje a technika značek dosud neuvedených na český a slovenský trh. Nyní je budete mít možnost zhlédnout i přímo v pracovním nasazení.

ODBOBNÉ SEMINÁŘE

Po oba dva dny výstavy poběží pásmo odborných seminářů pod vedením respektovaných osobností z řad odborných garantů výstavy a další odborné veřejnosti. Pro tyto účely bude na výstavě vymezen zvláštní prostor, kde bude zřízen speciální seminární stan s konferenčním zázemím a ukázková předváděcí plocha. Až na výjimky (např.

REKLAMNÍ PREZENTACE

semináře o aktuálních dotačních titulech) budou semináře vždy spojeny s praktickými ukázkami strojů při práci dle daného tématu semináře, tj. tyto semináře se budou dělit na teoretickou a praktickou část. O konkrétních tématech a přesném harmonogramu jednotlivých seminářů budou návštěvníci informováni v dostatečném předstihu před zahájením výstavy v informačním bulletinu a na internetových stránkách www.demogreen.cz.

MÍSTO KONÁNÍ VÝSTAVY

Sportovní letiště Vyškov se nachází vedle hlavního komunikačního tahu Brno – Olomouc s napojením na dálniční síť směr Praha, Bratislava a Zlín. Zajištěna je tak pohodlná dostupnost ze všech hlavních směrů. Přírodní areál letiště nabízí dynamický prostor pro praktické předvádění strojů v akci. Na návštěvníky pak čeká profesionálně připravené zázemí (občerstvení, sociální zařízení, navigační prvky výstavních ploch aj.). Areál rovněž poskytuje adekvátní prostor pro bezproblémové zaparkování. **Těšíme se na Vaši návštěvu ve čtvrtek a pátek 24. – 25. 5. 2012, vždy 9 – 18 hod.** ■

DEMOGreen
Mezinárodní odborná výstava inovativních technologií pro péči o zeleň, dřeviny a veřejné plochy
Vyškov 24. – 25. 5. 2012
areál sportovního letiště

odborní garantí

SVAZ ZAKLÁDÁNÍ A ÚDRŽBY ZELENĚ Mendelova univerzita v Brně Zahradnická fakulta LESY SR **STIHL**

mediální podpora

Inspirace moderní obec PROFISTROJE CZ **RENTALCZ**

Dodavatelem elektrické energie na této výstavě je **RENTALCZ**

www.demogreen.cz

OPTIMALIZOVANÝ SYSTÉM ZELENÉ STŘECHY BRZÍ ÚČINKY PŘÍVALOVÝCH DEŠŤŮ

NA ZELENÉ STŘEŠE LZE DOSÁHNOUT AŽ 100% SNÍŽENÍ ŠPIČKOVÝCH ODTOKŮ VODY

Jednou ze zásad dobrého hospodaření s dešťovou vodou je zachytit ji pokud možno přímo tam, kam naprší – tedy na střeše. Retenční a odtokové vlastnosti zelených střech jsou definované součinitelem odtoku C a ročním součinitelem odtoku ψ . Jasně definovaný součinitel odtoku poskytuje jistotu při projektování a potenciální možnost úspory při navrhování a výpočtu odvodňovacích zařízení, při dimenzování potrubí a kanalizace, cisteren, retenčních nádrží a vsakovacích zařízení.

REKLAMNÍ PREZENTACE

U řešení „Meандр 60“ je možná větší rozmanitost druhů, zdroj Optigrün

Při posuzování hospodaření s vodou je zeleným střechám věnována zvláštní pozornost z těchto aktuálních důvodů:

- Na úkor přírody přibývá denně 100 hektarů zpevněných ploch se všemi negativními účinky.
- Nová klimatická situace přináší změnu srážkových poměrů a čím dál častější jsou silné přívalové deště.
- Tomu se přizpůsobují předpisy pro odvádění dešťových vod a přibývá kombinací podtlakových odvodňovacích systémů se zelenou střechou.
- Oddělení plateb stočného za dešťovou a splaškovou vodu se stává standardem ve všech německých městech.
- Rostou ekonomické a ekologické požadavky na výstavbu, důležitá je také životnost stavby. Podrobně jsou sledovány jak

surovinová, tak také energetická kritéria a minimalizace vlivu na životní prostředí. Důležité totiž je, aby při decentralizovaném hospodaření s dešťovou vodou byla tato voda využita pokud možno přímo v místě výskytu.

DVOJÍ ÚČINEK ZELENÝCH STŘECH Z HLEDISKA SOUČiniteLE ODTOKU

- **Zadržování a akumulace vody** - tedy schopnost celého vegetačního souvrství akumulovat vodu v substrátu a drenážní vrstvě, přičemž tento podíl zadržené dešťové vody se vůbec nedostane do kanalizace. Podle systému, mocnosti vegetačního souvrství a srážkové oblasti se hodnota akumulace může pohybovat mezi 30-99 % celkového ročního srážkového úhrnu.

- **Zpomalení odtoku a odtok přebytečné vody.** Pro výpočet odvodňovacího systému budovy a okolí a dimenzování retenčních nádrží je rozhodující schopnost systému zelené střechy zpomalit špičkový odtok a zadržet co největší množství vody během přívalového deště a krátce po něm. Ve chvíli, kdy dešťová voda odtéká z mnoha zpevněných povrchů současně, je jakékoli zpomalení odtoku a s tím spojené odlehčení pro kanalizaci vítané.

Existuje přitom mnoho různých možností, jak získat definované součinitele odtoku zelených střech:

Součinitele odtoku podle DIN 1986-100 a DIN EN 12056-3

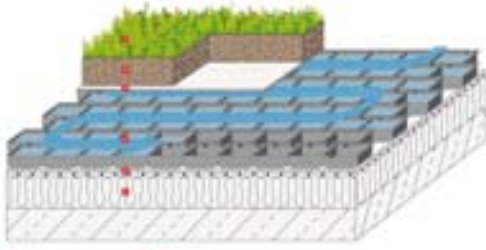
Ve starší verzi jsou pro zelené střechy uvedené pouze dvě hodnoty: Pro extenzivní zelenou střechu 0,5 a pro intenzivní zelenou střechu 0,3. Aktuální verze odkazuje na Směrnici FLL pro zelené střechy, která poskytuje mnohem podrobnější rozlišení.

Směrnice FLL pro zelené střechy (2008)

FLL uvádí na jedné straně přehled průměrných hodnot akumulace vody v průměru za rok (roční součinitel odtoku ψ) a na druhé straně špičkové odtoky formou součinitelů odtoku C . Hodnoty jsou orientační a platí v závislosti na mocnosti souvrství zelené střechy paušálně pro Německo, avšak bez ohledu na regionální podmínky a specifika různých systémů zelených střech.

Aby bylo možné se zabývat přesnějšími hodnotami pro konkrétní objekt, odkazuje Směrnice FLL na individuální data konkrétních systémů, u kterých se hodnoty součinitele odtoku C stanovují speciální zkušební metodou. Při tomto zkušebním postupu FLL se předpokládá nejhorší případ: testovaná skladba vegetačního souvrství je nasycena vodou a odtok se měří při sklonu 2% a 15minutovém výpočtovém dešti o intenzitě 300 l/s x ha.

Směrnice FLL rovněž uvádí, že specifické hodnoty produktu a /nebo stanoviště lze zjistit pomocí simulačních metod používaných ve vodohospodářství. V praxi to bylo realizováno nejméně u dvou simulačních programů a zohledněno u zelených střech: „ERWIN“ a „RWS“ (Regenwasserspeicher Simulationsprogramm, tj. simulační program pro akumulaci dešťové vody). Jako vstupní data jsou zapotřebí srážková data příslušné lokality, stavebně technická specifika a požadovaná skladba vegetačního souvrství, přičemž pomocí reálných dat se vypočítá maximální špičkový odtok a hodnota roční akumulace vody pro zelenou střechu.

Princip funkce systémového řešení „Retenční střecha Meandr“, zdroj Optigrün

OPTIMALIZOVANÝ SYSTÉM ZELENÉ STŘECHY SE SOUČINITELEM ODTOKU $C = 0,01$

Systémové řešení Optigrün „Retenční střecha Meandr 30“ se součinitelem odtoku $C = 0,01$ je skladbou extenzivního souvrství s dosud největším zpomalením odtoku a minimálním množstvím odváděné vody. To znamená, že z ploché střechy o sklonu 2% odeče během 15 minutového výpočtového deště pouze 1% spadlých srážek a 99% vody se zadrží v souvrství a bude odtékat se zpožděním. Toto systémové řešení má nejen velmi malý odtok vody, ale skladba je kromě toho lehká (ve stavu nasycení váží pouze cca 90 kg/m²), má malou mocnost (90 mm) a vegetaci tvoří rozchodníky nenáročná na údržbu.

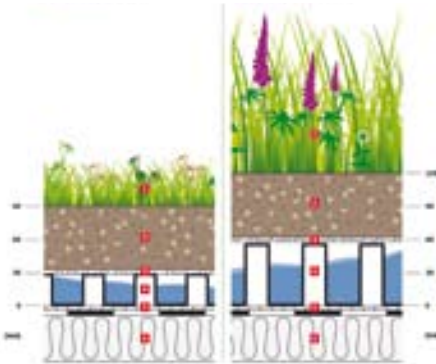
Systémové řešení Optigrün „Retenční střecha Meandr 30“ má následující skladbu:

- ochranná a vodoakumulační textilie RMS 300
- meandrová novopová fólie 30 (výšky 30 mm),
- filtrační textilie 105,
- 60 mm extenzivního substrátu Typ E-lehký.

Princip působení patentované meandrové novopové fólie z recyklátu HDPE je zároveň jednoduchý i funkční - voda odtéká po vzoru přírody podobně jako u meandrujících vodotečí, přičemž postupně přetéká z jedné komůrky do druhé. Četné komůrky se při silném dešti naplní a přebytečná voda postupně přetéká, takže se odtok časově zpomalí. Přebytečná voda musí v panelu o dvou metrech čtverečních urazit vzdálenost 30 až 50 metrů. Meandrový panel 30 je navržen tak, že dešťová voda je zadržována pouze krátkodobě (dočasná vodoakumulace činí cca 19 l/m²) a odtéká s časovým zpožděním, přičemž k trvalé akumulaci vody nedochází. K dlouhodobé akumulaci vody slouží substrát. Výhodou tohoto řešení je úspora hmotnosti, vegetace nenáročná na údržbu (na 6cm substrátu se dobře daří nízkým rozchodníkům, méně už travám), má možnost využití v kombinaci s podtlakovým

odvodněním, případně cisternami na dešťovou vodu. V případě přívalových dešťů je špičkový odtok téměř nulový, teprve potom odtéká přebytečná voda. Součinitel ročního odtoku je podle směrnice FLL 0,5.

Systémové řešení „Retenční střecha Meandr 60“ má skladbu souvrství stejnou jako retenční střecha Meandr 30, meandrový panel má však výšku 60mm a dodatečnou schopnost akumulace vody 17 l/m² (trvale) a 15 l/m² (dočasně). Tato poněkud těžší (120 kg/m²) a vyšší (120 mm) varianta s vegetací typu rozchodníky – byliny – trávy má výhodu vyšší akumulace vody při rovněž velmi nízkém součiniteli odtoku $C = 0,17$.

Porovnání „Retenční střechy Meandr 30 a 60“, zdroj Optigrün

VÝZVA PRO URBANISTY A VODOHOSPODÁŘE

Už jednoduchá extenzivní zelená střecha dokáže zadržet 40–70% veškerých srážek za rok, přičemž toto množství vody se nedostane do kanalizace, ale je spotřebováno a vydýcháno rostlinami. Okolí i střecha sama se tím v létě ochlazuje, vzduch se zvlhčuje a prach je zachycován vegetací. Zlepšení mikroklimatu je jakýmsi „vedlejším produktem“. Zbývajících 30–60% srážkové vody odtéká do kanalizace se zpožděním. Další výhodou zelených střech je ochrana hydroizolace před extrémními teplotami, kroupami a vířícími, zelená střecha má dodatečný tepelně izolační efekt, zelená střecha má také ekologickou funkci jako náhradní plocha zeleně a ochrana před hlukem.

Hlavní cílové skupiny, zabývající se denně hospodařením s dešťovou vodou a součiniteli odtoku, využívají bohužel dosud potenciálu zelených střech při plánování hospodaření s vodou v sídlech stále ještě velice málo a zřídka. Při orientaci na udržitelnou výstavbu a na naši budoucnost by mělo v tomto směru dojít co nejrychleji ke změně. ■

Typická forma vegetace pro „Meandr 30“: Nenáročná rozchodníková vegetace, zdroj Optigrün

Dr. Gunter Mann, Optigrün international AG, Am Birkenstock 19, 72505 Krauchenwies
Tel. +49 07576-7720, Fax: +49 7576-772299, E-Mail info@optigruen.de, www.optigruen.de

NÁPAD HODNÝ NÁSLEDOVÁNÍ

Soutěž „Dvorek roku“ bude v letošním roce vyhlašovat Městská část Praha 10 již potřetí. V této soutěži je hodnocena nejlepší úprava pozemku ve vnitrobloku bytového domu na území městské části Praha 10. Soutěž má motivovat občany k údržbě a zvelebování jejich okolí a zatraktivnění bytových domů. Cílem soutěže je také podnítit zájem obyvatel Prahy 10 o vzhled veřejných prostor a ocenit nejlépe upravené dvorky. Impulsem pro vyhlášení prvního ročníku soutěže byl v roce 2010 tento dopis:

ZELENÉ MĚSTO

*Vážená paní, vážený pane,
před nedávnem jsme se vrátili z Berlína a byli jsme nadšeni pojetím a úpravou společných prostor ve dvorech činžovních domů. Máme malé dítě, proto tuto oblast asi vnímáme ještě citlivěji než dříve. Oceňujeme, že v této záležitosti městská část Praha 10 dělá poměrně dost a jsme pyšní, že v naší části je tak skvělý areál, jako Gutovka. Nicméně napadlo nás, jestli by nebylo možné nějak podpořit i obyvatele domů, ať už jsou to bytová družstva nebo jiné formy komunit, k vlastní aktivitě. Prostory, které jsou ve vnitroblocích, by mohly být skvělým doplňkem veřejných prostranství. Vzhledem k tomu, že nejsou veřejně přístupné, není asi možné je financovat z prostředků městské části, ale třeba by bylo možné iniciovat projekt zvelebení dvorku formou soutěže. Vlastníci by rekultivaci realizovali vlastními silami a z vlastních zdrojů, pak by proběhla veřejná prohlídka (den otevřených dvorků) a vítězný dvorek by pak mohl získat nějaké ocenění (finanční prémii, rostliny nebo konzultaci zahradního architekta). Snažíme se podobně upravovat náš dvorek. Vytváří to lepší vztahy v domě, lidé mají větší zájem o to, co se děje v místě, kde bydlí a zeleň, kterou ve vnitrobloku udržujeme, zlepšuje ovzduší všem, kteří se pohybují ve veřejném prostoru na druhé uliční straně. Pokud by vás tento projekt zaujal, určitě se rádi zapojíme do soutěže.*

*S pozdravem a pozváním na kávu na našem dvorku
Monika Hrubá*

Takový nápad a takové pozvání se neodmítá. ÚMČ Praha 10 stanovil pravidla soutěže, kritéria hodnocení, promyslel systém odměn a seznam porotců. Přihlášky do nové soutěže přijímal do konce srpna 2010. Odbornou porotu tvořili zástupci ÚMČ Praha 10 (M. Hynšt, Ing. L. Kerleha), zástupci občanského sdružení Agora a zahradní architektka Ing. Martina Forejtová zastupující „Ateliér zahradní a krajinářské architektury a 05“. Porota navštívila

dvorky přihlášené do soutěže a po pečlivém zvažování rozhodla, že o první místo v roce 2010 se podělí vnitrobloky dva:

Vnitroblok ve Věšínově ulici 7/580 byl ještě před šesti lety zarostlý a nevyužitelný. Obyvatelé domu, toužící setkat se v příjemnějším prostředí, si na něm udělali koutek s posezením a grilem, založili nový trávník, vysadili keře a květiny a nezapomněli ani na kompostér. Využívají svůj

vnitroblok ke každodennímu posezení, relaxaci, sportování, založili si tam koutek s bylinkami, pěstují tam ovoce a pamatovali také na místo, kde si hrají děti. O údržbu se obyvatelé domu starají většinou sami, služeb zahradníka využívají pouze v nejnnutnějších případech.

Na druhém vítězném dvorku v **Obloukové ulici 15/683** uspořádali obyvatelé domu už v červnu 2008 brigádu na úklid zahrady a počet brigádníků předčil očekávání. Začalo se jenom úklidem, ale zájem brigádníků neustal, pokračovali tedy výsadbou kvetoucích keřů, osazením zahradního mobiliáře a pro děti vytvořili originální hrací koutek. Za hezkého počasí v tomto příjemném prostředí pravidelně pořádají koncerty klasické hudby. Oba vítězné týmy si odnesly poukaz na zboží a služby, každý v celkové hodnotě 100 000 Kč.

Soutěž „Dvorek roku 2010“ se setkala s velkým ohlasem, proto radnice vyhlásila druhý ročník soutěže „Dvorek roku 2011“.

Hlavními hodnotitelskými kritérii byla kreativita a efektivnost úprav, využití zeleně a zapojení obyvatel do úprav a údržby vnitrobloku. Porota soutěže 2011 byla složená opět ze zástupců ÚMČ Praha 10 (Bc. N. Petrovicová, Ing. L. Kerleha) a odbornou veřejnost v ní opět zastupovala Ing. Martina Forejtová (Ateliér Zahradní a krajinářské architektury a 05.)

V roce 2011 se z prvního místa radovali obyvatelé bytového domu v **Kozácké ulici 214/30**. Vytvořili ve svém vnitrobloku oázu klidu uprostřed hlučného velkoměsta, větší část vnitrobloku pokryli trávnikem s chodníčkem, zasadili malou meruňku a kolem plotu vysázeli živý plot. Nepostradatelný

stín jim poskytuje vzrostlý ořech a skloněná vrba. Posezení s přáteli nabízí dřevěný altán vybudovaný v rohu zahrady a nechybí tam ani lavička umístěná těsně u bytového domu a záhonek s bylinkami

Blahopřejeme vítězům a těšíme se na nejpěknější vnitroblok roku 2012. ■

Text: Redakce s příspěvím
Mgr. Zdeňky Novákové, ÚMČ Praha 10
Foto: Ing. Martina Forejtová

Zahradní betonové prvky GARDEN LINE

Spojují dokonalý vzhled věkovitého, hrubého dřeva s pevností vysoce kvalitního betonu

Mrazuvzdorné, stálobarevné

Schody, pěšiny, chodníky či palisádové terasy z těchto prvků dodají vaši zahradě ten pravý romantický ráz.

Více na www.gardenabeton.cz

Distributorům nabízíme velmi zajímavé rabaty!

J. Beránek

mobil: 603 572 675

Zdár nad Sázavou

e-mail: beranek-j@seznam.cz

ekrost

Dodavatel materiálu Optigreen® pro výstavbu zelených střech

Ekrost s. r. o. je nově vzniklá společnost, která působí jako prodejce výrobků německé společnosti Optigreen® na českém a slovenském trhu. Skladové hospodářství firmy tvoří nejžádanější produkty Optigreen® sloužící k výstavbě tzv. „Zelených střech“. Pro realizační firmy jsou připraveny slevy.

- Osiva
- Substráty
- Odvodňovací systémy
- Ochranné fólie
- Filtrační fólie
- Nopové fólie

Ve spolupráci s:

OPTIGREEN®
SUSTAINABLE ARCHITECTURE

tel: +420 777 720 134
+420 777 720 133

www.ekrost.cz
ekrost.sro@gmail.com

OJEDINĚLÁ PODPORA OBNOVĚ JIRÁSKOVÝCH SADŮ V LITOMĚŘICÍCH

V roce 2010 vypsal nadace PROMĚNY už potřetí grantovou výzvu v rámci svého programu PARKY pro všechna města v České republice, která se rozhodla splnit cíl podporovaný nadací PROMĚNY. Nadační pomoc se prostřednictvím programu PARKY zaměřuje na rozvoj parkově upravených veřejných prostranství.

ZELENÉ MĚSTO

Město Litoměřice využilo tuto grantovou výzvu a ucházelo se o finanční podporu na obnovu největšího litoměřického parku - Jiráskových sadů, které vznikaly v polovině 19. století postupně na základech dvou školních hřišť. Významnější parkové úpravy v něm byly realizovány v letech 1890–1892. Tento park o rozloze 5,3 ha leží v centru Litoměřic na křižovatce hlavních tras městem, v jeho okolí je několik škol, institucí a neziskových organizací a je velmi oblíbený. Park po letech ovšem zestárl a nutně potřebuje obnovit, aby se opět proměnil v přitažlivé, funkční a bezpečné místo pro litoměřické občany všech věkových kategorií. Navíc skýtá jedinečnou možnost vytvořit v něm ukázkový soudobý veřejný prostor.

Litoměřice v konkurenci uchazečů z dalších měst zvítězily svým jasným a dobře vypracovaným projektovým záměrem. Od nadace PROMĚNY díky tomu získávají podporu, která představuje grant do výše 25 mil. Kč na pokrytí nákladů spojených s přípravou a realizací obnovy parku, dále uspořádání architektonické soutěže, odborné konzultace během realizace projektu a podporu zapojování veřejnosti do projektu. Po dokončení obnovy Jiráskových sadů má město

Litoměřice ještě možnost ucházet se o další finanční podporu od nadace PROMĚNY určenou na údržbu obnoveného parku v následujících třech letech.

Největší zásluhu na přípravě a úspěchu projektového záměru má Ing. Lenka Brožová z odboru životního prostředí MěÚ Litoměřice, která se stala také koordinátorkou celého projektu. Na zpracování soutěžního zadání pro architektury v rámci architektonické soutěže, která byla vyhlášena v květnu 2011, úzce

spolupracoval Doc. Ing. arch. Jan Mužík, CSc., městský architekt Litoměřic. Do soutěžních podkladů byly zařazeny rovněž výstupy z veřejné ankety a z besedy s občany, uspořádaných v Litoměřicích v lednu a únoru 2011.

V architektonické soutěži „Cena nadace PROMĚNY 2011“ bylo osloveno šest renomovaných ateliérů, které se věnují projektům ve veřejném prostoru a zahradní a krajinářské architektuře. Jejich návrhy na obnovu Jiráskových sadů hodnotila porota ve složení:

řádní členové – nezávislí

Ing. arch. Ivo Koukol, předseda poroty

Doc. Dr. Ing. arch. Otakar Kuča, CSc.

Ing. Maxim Turba

Ing. Eva Wagnerová

řádní členové – závislí

Karel Komárek (nadace PROMĚNY)

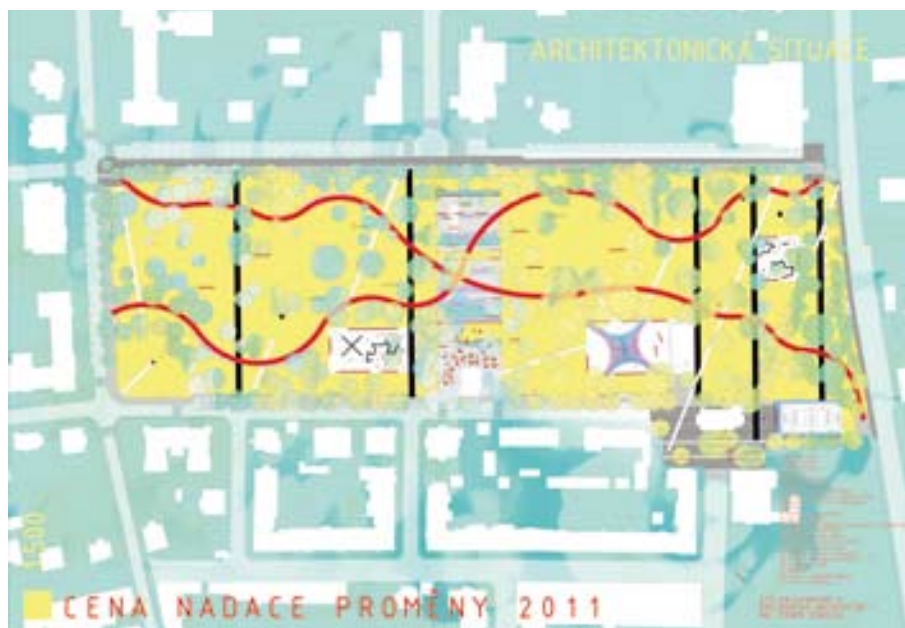
Ing. Kateřina Vaculová (nadace PROMĚNY)

Ing. Lenka Brožová (MěÚ Litoměřice)

První cenu v architektonické soutěži získal brněnský Ateliér zahradní a krajinářské architektury – Ing. Zdenek Sendler. Druhou cenu získal návrh MgA. Ing. arch. Michala Fišera a Ing. Štěpána Špouly z Prahy. Třetí cenu obdržel atelier New Visit s. r.o., Nové Město nad Metují. Po vyhlášení výsledků architektonické soutěže se v Litoměřicích konala výstava všech soutěžních návrhů.

Vítězný tým Ing. Zdenka Sendlera, Lucie Radilové, Radky Táborové a Lýdie Šušlíkové navrhl v centrální části parku ve vazbě na stávající kavárnu polyfunkční parter, který bude tvořit „srdce“ parku, bude místem pro setkávání i pro kulturní akce. Prostor doplňují vodní prvky, variabilní mobiliář a altán proti dešti. Povrch tvoří kombinace materiálů – kámen, beton, mlat a zátěžový trávník. Prostor doplňují prvky programovatelných vodních stříků, kamenné desky s vodou a mlhové trysky.

Nově navržené komunikace vycházejí z provozních rozborů a z požadavků více než 900 respondentů, kteří se na začátku roku 2011 k obnově parku v Litoměřicích vyjadřovali. Cesty jsou rozděleny do tří kategorií dle jejich funkce a odlišují se navrženým povrchem, šířkou a osvětlením.

„Tepny“ – jsou diagonálně řešené pohodlné cesty v podélném směru parku, na nichž se dá i korzovat.

„Žíly“ – velmi důležité cesty, napojující se na vstupní body a urbánní strukturu města, spojují místa jednotlivých aktivit.

„Kapiláry“ – provozně doplňkové, téměř neviditelné cesty, zaokrouhlující park.

Při navrhování všech třech typů cest autoři projektu mysleli také na osoby se sníženou schopností pohybu a orientace.

Úpravám zeleně bude předcházet podrobný dendrologický průzkum, z něhož teprve

vyplnou nejen doporučení na odborné ošetření, probírky a výsadbu dřevin v rámci rekonstrukce, ale i dlouhodobý plán navazujícího rozvoje zeleně v parku. Projekt počítá se zachováním všech významných dřevin a s jejich zakomponováním do konečného řešení. Dřeviny ve špatném zdravotním stavu a v přehoustlých skupinách budou citlivě odstraněny, aby tak vznikly volnější, osluněné pobytové travnaté plochy. V okolí sochy vojáka budou odstraněny zpevněné plochy a zídky a prostor bude nově upraven.

Součástí návrhu obnovy parku jsou také úpravy sportovního hřiště a dětských hřišť s provazovými průlezkami a rámovými houpačkami. Vzhledem k velikosti parku a předpokládaným nákladům na realizaci počítá projekt s etapizací. Jednotlivé etapy však budou na sebe navazovat a každá etapa bude ucelenou částí obnoveného parku.

Po besedách s občany v lednu a v únoru 2011 nad záměrem obnovy parku, měli oby-

vatelé Litoměřic v listopadu 2011 možnost podrobně se seznámit s vítězným návrhem na setkání s Ing. Zdenkem Sendlerem a prohlédnout si všechny soutěžní návrhy na výstavě. Podrobné informace o projektu se k občanům Litoměřic dostávají také prostřednictvím projektového zpravodaje, který vydává nadace.

Obnovou Jiráskových sadů v Litoměřicích se nezávisle na soutěži zabývali také čtyři studenti z Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci. Iniciativa vzešla od jednoho z nich – litoměřického rodáka Pavla Uličného. Díky nadaci získali studenti možnost prezentovat výsledky své práce na veřejné výstavě v Litoměřicích a v katalogu architektonické soutěže vedle návrhů známých ateliérů. Jejich návrhy rovněž zhodnotili zástupci soutěžní poroty. Nadace zájem vysokoškoláků jednoznačně přivítala a i v budoucnu chce dát v podporovaných projektech mladým tvůrcům více prostoru.

Architektonický návrh obnovy Jiráskových sadů, který je nyní ve fázi ideové studie, bude postupně rozpracován v jednotlivých stupních projektové dokumentace a stane se podkladem pro výběr dodavatele, s nímž se počítá v roce 2013. Návazně pak budou zahájeny stavební a vegetační úpravy. Otevření obnoveného parku pro veřejnost se předpokládá v roce 2014. Náklady projektu budou hrazeny s podporou grantu nadace PROMĚNY, Město Litoměřice se na jejich financování podílí částkou 10 mil. Kč. ■

Text: Redakce, s využitím podkladů od nadace Proměny.

V článku je použitý text z autorské zprávy a vizualizace vítězného návrhu Ateliéru zahradní a krajinářské architektury Ing. Zdenka Sendlera.

DUPONT: PROFESIONÁLNÍ PRODUKTY PRO ÚPRAVU KRAJINY A ZAHRADY

Kompletní nabídka DuPont Building Innovations od inovativních systémů na úsporu energií až po nádherná a dlouhotrvající řešení povrchových úprav přináší bezpečnost, trvanlivost, krásu a energetickou účinnost a současně se ve velkém rozsahu podílí na vytváření moderního prostředí. Její produkty mohou být použity v kombinaci s jakoukoliv stavbou a architekturou

REKLAMNÍ PREZENTACE

DUPONT™ PLANTEX® PREMIUM – MULČOVACÍ TEXTILIE

Chemicky neutrální, ekologický netkaný materiál zabraňuje plevelu v růstu. Materiál umožňuje vodě a živinám proniknout do kořenového systému rostlin a současně jim dovoluje dýchat. Materiálem však neprochází žádné světlo, což brání růstu plevelu. DuPont Plantex Premium lze použít i jako podklad pro trávník, štěrk nebo materiál k mulčování. Je odolný proti UV paprskům a dosahuje životnosti až 20 let. Materiál, který je dodáván v různých velikostech, je možno používat na cestičky, vnitřní terasy, dřevěné podlahy, dlažbu z kostek i zatravnění a výsadbu dřevin.

DUPONT™ PLANTEX® GOLD – MULČOVACÍ TEXTILIE

Dvoubarevný netkaný strukturní materiál bez chemických látek představuje dlouhodobou a vysoce účinnou překážku pro plevel. Z jedné strany je hnědý a z druhé černý – hnědá barva vypadá přirozeněji a nenarušuje estetický vzhled krajiny. V nezakrytém stavu vydrží materiál až čtyři roky. DuPont Plantex Gold umožňuje vodě a živinám dostat se do kořenového systému rostlin a současně jim dovoluje dýchat.

DuPont Plantex Gold lze snadno nainstalovat a je možno jej používat na svazích, u živých plotů a okrajů rybníků a jezírek.

DUPONT™ PLANTEX® RACIBLOC – PROTI-KOŘENOVÁ STRUKTUROVANÁ TEXTILIE

Tato netkaná textilie je vyrobena na bázi materiálu Xavan®, která je ideálním řešením pro prevenci invazivního růstu a poškození kořeny agresivních rostlin. Chrání podzemní odvodňovací, kanalizační, potrubní a kabelové systémy, dlažďené plochy, asfaltové povrchy, budovy a kanály inženýrských sítí před poškozením kořeny. Tento chemicky inertní a pevný materiál si poradí s bujným růstem kořenů, aniž by poškodil rostliny nebo okolní materiály. Díky jednoduchému použití vyžaduje textilie pouze nenáročnou přípravu k instalaci a po pokládce je možno ji ponechat mnoho let bez jakékoliv údržby.

DUPONT™ PLANTEX® GROUNDGRID® – GEOBUŇKA

Pevná, snadno instalovatelná síť, vyrobená z materiálu Typar se svou strukturou podobá medové plástvi a používá se k oddělení plochy kamene, štěrku nebo trávníku. Zajišťuje stabilní povrch pro pěší nebo dopravně využívané plochy, např. příjezdové cesty, cestičky, parkovací místa, golfová hřiště, přístupové komunikace a sadové upravené štěrkové plochy. Propustné stěny jednotlivých buněk umožňují vertikální i horizontální pronikání vody. Vysoká pevnost materiálu v tahu poskytuje stabilitu strukturního materiálu a brání nežádoucímu zasypaní vlivem rozpínání a sedání terénu nebo vyježdění. Díky své pevnosti, propustnosti

vody a tvaru představuje perfektní řešení pro trvale udržitelné odvodňovací soustavy.

DUPONT™ PLANTEX® LINER – JEZÍRKOVÁ FÓLIE

Netkaný materiál s dvojitým povrstvením a bez chemických látek představuje perfektní řešení pro úpravy krajiny u jezírek a rybníků. Na jeho výjimečnou trvanlivost, pevnost v tahu a vysokou odolnost proti opotřebení a propíchnutí se můžete spolehnout – k poškození fólie kořenovými systémy nebo k jejich proniknutí do fólie nemůže dojít. Jezírková fólie DuPont Plantex Liner je lehká (její hmotnost oproti klasickým produktům je poloviční), snadno se svařuje a lepí a její pokládka nevyžaduje mnoho času ani pracovních sil. Architekti mohou díky ní navrhovat komplikovanější tvary jezírek. Díky své pružnosti materiál rovněž umožňuje provádět rychlejší konečnou úpravu živých plotů kolem jezírek a umožňuje napojení trubek. Jezírková fólie DuPont Plantex Liner nebledne ani se biologicky nerozkládá působením vodní flóry a je velmi odolná proti útokům kyselin i zásaditým roztokům. Její životnost je až 25 let. Materiál je rychle recyklovatelný. ■

Kontakt:

DuPont CZ s.r.o.
Pekařská 14/628, 155 00 Praha
Tel: +420 257 414 111
E-mail: prague.reception@dupont.com

Další informace o produktech a instalaci najdete na našich webových stránkách:

The miracles of science™

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

PŘIPOJTE SE!

SPOLEČNOST PRO ZAHADNÍ
A KRAJINÁŘSKOU TVORBU
občanská společnost

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

SVAZ
ZAKLÁDÁNÍ
A ÚDRŽBY ZELENĚ

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu (SZKT) ve spolupráci s Národním památkovým ústavem (NPÚ), Svazem zakládání a údržby zeleně (SZUZ), Přírodní zahradou o. s. připravila na dny **9. – 10. 6. 2012** již III. ročník **VÍKENDU OTEVŘENÝCH ZAHRAD**. Partnerem projektu je Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova.

Svátek otevírání běžně nepřístupných zahrad veřejnosti (Open Garden & Squares Weekend) vznikl ve Velké Británii a probíhá každoročně během druhého červnového víkendu. Projekt se setkal s velkým ohlasem a stal se postupně tradičním po celé Evropě. Česká republika se poprvé připojila v roce 2010 se třemi pražskými zahradami. V naší zemi jsme k projektu přistoupili s určitou modifikací - do akce zapojujeme i běžně navštěvovaná místa, ovšem s doplňkovým programem koncipovaným právě pro tuto příležitost. Chceme využít akce ke zdůraznění významu vegetace, posílit její postavení ve společnosti a zvýšit obecné povědomí veřejnosti o působení zeleně.

JAK PŘIHLÁSIT PARK ČI ZAHRADU?

Na www.vikendotevrenychzahrad.cz vyplnit formulář přihlášky, který zároveň bude informací o vaší zahradě na www.strankach.akce. Je zde také připraven operační manuál. Případné další dotazy zašlete emailem na garanta akce Ing. Přemysla Krejčířika, kontakt: vikendotevrenychzahrad@gmail.com. K dispozici je organizační tým 4 lidí zodpovědných za akci.

JAK AKCE PROBÍHÁ?

Ve zveřejněný domluvený čas se na stanoveném místě zahájí prohlídka. Provázející představí akci **VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD** a po té seznámí zájemce s historií objektu, co je na objektu zajímavé, co se v objektu bude v nejbližší době realizovat. Jaká je péče včetně vyčíslení peněz a kolik lidí se na péči podílí. Během provázení se lidé ptají na zajímavosti o parku či zahradě a na další související informace. Optimální je připravit komentované prohlídky v obou dnech, ale není to nutné. Prohlídku připravte asi na hodinu nebo dle velikosti objektu. Pokud je v jednom městě zapojených více míst, je dobré připravit leták s mapkou (lze zajistit ve spolupráci s pořadatelem akce). Optimální je razítko, které se dává v jednotlivých objektech a motivuje účastníky k návštěvě všech zahrad.

Akci je možné rozšířit dle potřeby o doplňující program: soutěže pro děti, poznávání rostlin, čtení z knih, divadelní ukázky, školní představení a podobně tematicky koncipované aktivity. Doporučujeme využít spolupráce s místními zájmovými sdruženími a spolky, s kroužky dětí v rámci škol atd. V zahraničí se například v rámci akce

prodávají květiny, sazeničky, cibule, semínka – související sortiment. Je na vaší úvaze, jak akce a příliv návštěvníků sami využijete.

JAK SE NÁVŠTĚVNÍCI O AKCI DOZVĚDÍ?

Na celostátní úrovni připraví oznámení SZKT a NPÚ v celostátních médiích (TV, rádia, noviny), využito bude internetové zpravodajství a dále i webové a informační kanály pořadatele a spolupracujících organizací.

Na regionální úrovni či v městském zpravodaji je třeba vaší spolupráce - zaslání odkazu na PRESSKIT, ve kterém budou základní informace o akci a vaše upřesnění, kde se prezentuje, kdy – zda v sobotu i neděli a kdo akci v místě zastřešuje.

KOLIK LIDÍ JE TŘEBA PRO ZAJIŠTĚNÍ AKCE?

V podstatě jeden člověk jako průvodce v jednom objektu. Pokud budete chtít mít i navazující program – hry, další sdělení, je možné požádat dobrovolníky. Seznam dobrovolníků z řad studentů registruje organizátor. Dobrovolníci mohou působit i jako dozor v objektech.

KOLIK LIDÍ NA AKCI ASI PŘIJDE?

Toto je poměrně velká neznámá. V pražských palácových zahradách se v minulém roce účastnily tisíce lidí, v objektech méně navštěvovaných a známých to jsou desítky až stovky lidí. Obecně pozor, v menších městech je zájem poměrně malý a našim cílem je zvýšit informovanost

MOHU NA AKCI ZÍSKAT FINANČNÍ PROSTŘEDKY?

Akce je navržena jako dobrovolná, tedy bez nároků na odměnu. Pokud máte ve svém okolí sponzora, požádejte jej o podporu. ■

Organizační garant:

Ing. Přemysl Krejčířik, Ph.D.,
Pro SZKT akci připravuje Průvodce parkem
Dotazy směřujete na email:
vikendotevrenychzahrad@gmail.com
www.vikendotevrenychzahrad.cz

SVAZ ZAKLÁDÁNÍ A ÚDRŽBY ZELENĚ VYHLAŠUJE CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ

PODMÍNKY SOUTĚŽE KATEGORIE PARK ROKU

Příhlašku do soutěže mohou zaslat firmy, které sadovnické dílo realizovaly, investoři díla, vlastníci díla, autoři projektů díla.

Rozsah a charakteristika díla:

Ucelené sadovnický upravené plochy (např. parky, popřípadě části parků, sídlištní zeleň, vyhrazená zeleň veřejného charakteru, střešní zeleň) rozsah 0,05 – 20 ha.

Do soutěže mohou být přihlášena sadovnická díla dokončená 1. 1. 2009 – 31. 5. 2012.

PODMÍNKY SOUTĚŽE KATEGORIE ZAHRADA ROKU

Příhlašku do soutěže mohou zaslat firmy, které zahradu realizovaly, autoři projektů díla (se souhlasem vlastníka zahrady).

Rozsah a charakteristika díla:

Zahrada u rodinného domu (minimální plocha 200 m²).
Zahrady mohou být buď nově založené nebo rekonstruované.

Do soutěže mohou být přihlášeny zahrady dokončené od 1. 1. 2009 – 31. 5. 2012.

Kritéria hodnocení:

Kompozice, celkový dojem
Estetická působivost
Kvalita provedené práce
Použití rostlin
Péče o provedené dílo
Novátorské nebo průkopnické způsoby

Porota

Členy poroty jmenuje představenstvo Svazu zakládání a údržby zeleně z řad odborníků v oboru zahradní a krajinářské tvorby.

Zveřejnění oceněných děl

Vyhlašovatel soutěže má právo díla zveřejnit a informovat o nich v médiích bez poskytnutí dodatečné náhrady či odměny přihlašovatelů.

Správnost údajů

Za správnost údajů uvedených na přihlašce odpovídá přihlašovatel.

Podklady pro účast v soutěži

Příhlaška vyplněná ve všech bodech
Projektová dokumentace přihlášeného díla
Fotodokumentace

Účastnický poplatek

Členové Svazu zakládání a údržby zeleně - 500 Kč
Ostatní účastníci soutěže - 3 000 Kč

V případě, že bude celkově přihlášeno více než 20 děl, uskuteční se předkolo soutěže, ze kterého budou vybrána díla postupující do celostátního kola.

Termíny:

15. 5. 2012
uzávěrka přihlašek do soutěže
červen 2012
posuzování přihlášených děl
31. 8. 2012
Seminář Parky pro život – Zahrady pro radost II.
představující soutěžní díla v rámci veletrhu Zelený Svět v Brně
31. 8. 2012
Vyhlášení výsledků soutěže v rámci veletrhu Zelený Svět v Brně.

Příhlašky a informace:

Svaz zakládání a údržby zeleně
Křídlovická 68, 603 00 Brno
E-mail : info@szuz.cz
www.szuz.cz

ZELENÝ SVĚT 2012
31. 8. - 1. 9. 2012 • BVV, pavilon A
Pátek 31. 8. 2012 10:00 - 18:00
Sobota 1. 9. 2012 09:00 - 17:00

Výstavní plocha do 30.04.2012 990,- Kč / m²
Výstavní plocha od 01.05.2012 1150,- Kč / m²
Registrační poplatek 2000,- Kč
(čárky jsou uvedeny bez DPH, AZV je plátcem DPH)

Printálky ke stažení na webových stránkách
www.green-world.info, nebo Vám je zašleme
elektronicky či poštou.

V případě dotazů nám pište na e-mailovou adresu:
info@green-world.info; vestra@green-world.info
nebo volejte na tel.č.: 608 874 299; 775 568 640

Zelený Svět
GreenWorld
GrüneWelt

Srdčně Vás zveme
na 13.ročník mezinárodního zahradnického veletrhu Zelený Svět 2012.
Přijďte se seznámit s nejnovějšími technologiemi
a výrobky, zmapovat všechny podstatné trendy v našem oboru,
nebo shlédnout prezentace firem a jejich produktů,
navázat osobní vztahy se zástupci jednotlivých prezentujících se firem,
uzavřít obchodní kontrakty, zmapovat konkurenci, získat nové informace
a formovat nebo zlepšovat svou image.

www.green-world.info

Město Třinec bude v letošním roce hostitelským městem 5. ročníku soutěže mladých zahradníků „Lipová ratolešť“. Jak se to přihodilo, že se město hutníků a železa rozhodlo zapojit do zahradnického klání?

V roce 2010 jsme jako zástupci správy zeleně města Třince přijali pozvání Svazu zakládání a údržby zeleně navštívit tuto soutěž v době jejího konání v Jihlavě. Poprvé se tehdy soutěž konala na ploše veřejné zeleně před místním gymnáziem. Soutěž nás zaujala z profesní stránky již dříve. Nicméně vlastní průběh soutěže v Jihlavě byl pro nás obrovským zážitkem. Nejspíše i pro značnou nepřítelň počasí, jež tehdy panovala. Nápad se nám velice líbil, ovšem nastal problém nalézt vhodný prostor k realizaci. Jak to tak bývá, ten který se nám zamlouval, byl v majetku státu. Během loňského roku se městu podařilo zmíněný pozemek získat do svého majetku a mohlo začít plánování, jak jej pro soutěž co nejlépe využít. Na podzimním setkání v Luhačovicích jsme vše prodiskutovali s vedením SZÚZ a byla zahájena spolupráce s projekční kanceláří Projekce zahradní, krajinná a GIS, s.r.o.

LIPOVÁ RATOLEŠT 2012

SZÚZ

TŘINEC BUDE V ZÁŘÍ HOSTIT 5. ROČNÍK SOUTĚŽE MLADÝCH ZAHRADNÍKŮ

Vybraný pozemek je rovinatý a ohraničený zástavbou starších obytných budov mezi ulicemi Nerudovou a Wolkerovou. V jižní a severní části je otevřen a přímo vybízí k propojení na stávající infrastrukturu ulic. V současné době se na ploše nachází volný travník s několika vzrostlými stromy a skupinou keřů v jižní části.

Navržené sadovnické úpravy tvoří dva souvislé celky výsadeb umístěné na podélné ose prostoru, kterou bude tvořit nový chodník. V centrálním prostoru mezi nimi bude na počest soutěže společně všemi zúčastněnými symbolicky vysazena lípa.

V první fázi realizace projektu, která proběhne v průběhu jara a léta bude vybudován nový chodník a provedena příprava soutěžních ploch pro jednotlivá družstva dle zpracované projektové dokumentace. Druhá fáze – vlastní soutěž – se uskuteční tentokrát až na podzim, a to ve dnech 25. – 27. září 2012. V letošním ročníku se soutěže zřejmě poprvé zúčastní i zahraniční týmy. Pro soutěžící družstva je připraveno 12 ploch. Jsou tvořeny pokud možno stejným počtem požadovaných sadovnických prvků hodnocených v soutěži a budou splňovat veškeré požadavky na provádění jednoduché údržby.

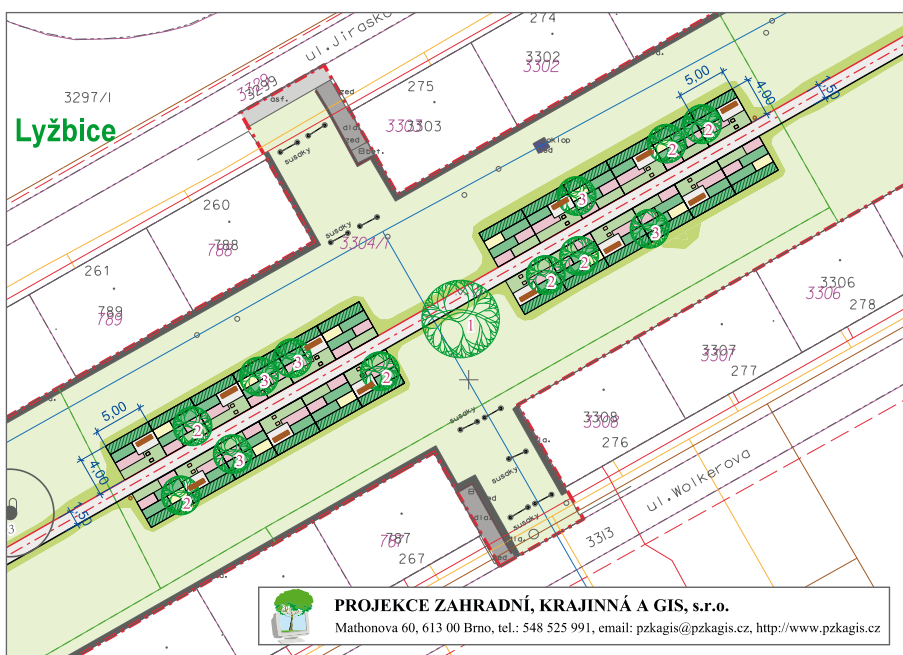
Nový pěší chodník s jednotlivými posezeními nejen propojí obytné domy, ale zároveň vznikne malá promenáda, která bude sloužit místním občanům. Celá realizace tak zpřístupní stávající, téměř nevyužívanou část zeleně mezi obytnými domy. Prostor dostane nový život a jiskru, a zároveň zde zůstane symbol konání soutěže v podobě vysázené lípy. Po soutěži bude park i pojmenován – „Park Lipové ratolesti“.

Mgr. Jana Gawlasová
vedoucí odboru ŽPaZ MěÚ Třinec

Legenda:

- Navržený chodník a zpevněné plochy s povrchem dlážděným
- Stávající zpevněné plochy s povrchem dlážděným
- Stávající zpevněné plochy s povrchem asfaltovým
- Obnova asfaltového povrchu
- Stávající okapový chodník
- Navržené šlapáky
- Stávající zídka
- Navržený strom listnatý
- Pořadové číslo navržených dřevin
- Stávající travnaté plochy
- Navržená skupina keřů
- Navržený živý plot

- Navržený trvalkový záhon
- Navržený záhon okrasných tráv
- Navržená obnova travníku
- Pokládka kobercového travníku
- Osa navrženého chodníku
- Označení trasy navrženého chodníku
- Varovný pás š. 40 cm
- Betonový zahradní obrubník - zvýšený
- Betonový zahradní obrubník - zapuštěný
- Betonový silniční obrubník
- Navržená lavička
- Navržený odpadkový koš
- Ponechané sušáky na prádlo

Článek Rostislava Ivánka a Karla Fučíka „Fenomén nejnižší ceny“ ve 4. čísle Inspirace 2011 zaujal natolik Doc. Ing. Jiřího Blažka, CSc., že se zapojil do diskuse o problematice veřejných zakázek, kterou pokládá za velmi důležitou jednak ze své funkce vedoucího katedry finančního práva a národního hospodářství na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, jednak jako odborník, působící v rozkladové komisi ÚOHS, která je poradním orgánem předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ve své činnosti se Ing. Blažek totiž často setkává s veřejnými zakázkami z pohledu praxe, protože jsou obsahem přezkumného řízení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Doufejme, že budou následovat další zajímavé a hlavně podnětné poznámky k tomuto tématu, kterým se Svaz zakládání a údržby zeleně odpovědně zabývá.

K „FENOMÉNU NEJNIŽŠÍ CENY“

PRÁVO

Doc. Ing. Jiří Blažek, CSc.

Autoři článku „Fenomén nejnižší ceny z pohledu realizátora v zahradní a krajinářské tvorbě“ Rostislav Ivánek a Karel Fučík v minulém čísle časopisu INSPIRACE konstatovali, že značná část zakázek je realizována na základě jediného ukazatele – nejnižší nabídkové ceny a připomínají, že za tuto cenu se nedá žádné dílo kvalitně realizovat. Schválená novela zákona o veřejných zakázkách (Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách), která je vedena snahou odstranit zjevné nedostatky stávající právní úpravy, vstupující v platnost od 1. dubna letošního roku, se však „fenomémem nejnižší ceny“ nezabývá. Jak tedy k tomuto problému přistoupit? Pro úplnost uvádím, že z dikce zákona (par. 78) jsou základními hodnotícími kritérii veřejné zakázky kritéria dvě:

- **ekonomická výhodnost nabídky** nebo
- **nejnižší nabídková cena.**

Zadavatel tedy může volbou prvního kritéria vkomponovat do zakázky své požadavky na kvalitu, estetickou, technickou a funkční úroveň zakázky. Zákon dále říká, že zadavatel k jednotlivým dílčími kritériím musí stanovit váhu, kterou vyjádří v procentech. Jestliže zadavatel není objektivně schopen stanovit váhu dílčích kritérií, uvede tato dílčí kritéria v sestupném pořadí podle významu, které jim přisuzuje. Zákon však nestanovuje volbu ani počet těchto dílčích kritérií, neurčuje ani jejich váhu či důležitost. To je ponecháno na zadavateli. **Jedním z dílčích kritérií však musí být nabídková cena. Je tedy jasné, že volba více kritérií umožňuje zadavateli posuzovat i jiné než ekonomické aspekty zakázky.** Čím více kritérií ovšem zadavatel stanoví, tím je komplikovanější konečné hodnocení nabídek a zdůvodnění nejvhodnější nabídky. Promítnout do dílčích kritérií

požadovanou kvalitu realizace zakázky a estetické nároky tak, aby splňovaly požadavky zákona – tj. měřitelnost, objektivnost a transparentnost – je jistě obtížné. Autoři článku správně poukazují na problém, že kvalita a preciznost stanovení dílčích kritérií má zpravidla přímo úměrný vliv na kvalitu předložených nabídek. Z rozhodovací praxe ÚOHS musím konstatovat, že právě neurčitá, nejednoznačná, netransparentní či objektivně nehodnotitelná dílčí kritéria jsou jednou z nejčastějších příčin, proč je zrušeno zadávací řízení či uložena pokuta za porušení zákona, protože právě taková nejednoznačná kritéria pak úspěšně rozporují neúspěšní uchazeči o zakázku. Někteří zadavatelé však často ani nemají příliš jasno, jakou finální kvalitu díla by měli vlastně požadovat. Volí tedy raději nejjednodušší kritérium, „nejnižší ceny“. Nechtějí si komplikovat průběh zadávacího řízení kvůli malým zkušenostem se zadávacím řízením nebo kvůli krátkému termínu čerpání dotací (a to nechci spekulovat o neseriózních či přímo o podvodných důvodech).

Druhá poznámka se týká otázky, co mohou profesní sdružení udělat s problémem „mimořádně nízké ceny.“ Uvedu důvody, proč vidím vyloučení účastníka, který nabídne mimořádně nízkou nabídkovou cenu, jako velmi problematické. O mimořádně nízké nabídkové ceně říká zákon o veřejných zakázkách (v par. 77, odst. 1) toto: „*Jestliže nabídka obsahuje mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve vztahu k předmětu veřejné zakázky, musí si hodnotící komise vyžádat od uchazeče písemné zdůvodnění těch částí nabídky, které jsou pro vyšší ceny podstatné.*“ Dále se v příslušném paragrafu konstatuje, že hodnotící komise může vzít v úvahu při

zdůvodňování této mimořádně nízké ceny takové objektivní důvody, jako je například originalita technického řešení, technologické inovace, mimořádně příznivé podmínky realizace projektu (zejména u stavebních zakázek) a další důvody. V případě řádného a pozitivního posouzení důvodů mimořádně nízké ceny ponechá komise uchazeče v soutěži. Pokud shledá zdůvodnění uchazeče jako neopodstatněné, pak naopak musí hodnotící komise nabídku tohoto uchazeče ze soutěže vyřadit a takto chránit zadavatele zakázky před nebezpečím, že by uzavřel smlouvu s uchazečem, který by později nebyl schopen dostát svým závazkům např. tím, že by zakázku nedokončil nebo provedl nekvalitně. Potud je vše jasné. **Problém je však v základním pojmu „mimořádně nízké ceny“.** Česká právní literatura tento pojem nikde neřeší. **V samotném zákoně tento pojem není definován.** Stávající právní úprava se „schovává“ za mlhavou formulací: „mimořádně nízká nabídková cena ve vztahu k předmětu veřejné zakázky“. Jak ale chápat slova „výrazně se odchyloující“? Je odchylka o 20% nebo o 30% dost výrazná? Současná vágní, málo uchopitelná formulace vyvolává zejména z hlediska dohledu nad zadáváním veřejných zakázek řadu problémů. Proto v praxi podává většina uchazečů, kteří jsou zadavatelem vyloučeni kvůli mimořádně nízké nabídkové ceně, návrh na přezkoumání úkonů zadavatele, obvykle doplněný žádostí o předběžné opatření na zákaz uzavření smlouvy s vybraným uchazečem. ÚOHS je v řadě případů nucen vyhovět, protože rozhodnutí, ale zejména zdůvodnění zadavatele má obvykle závažné nedostatky buď formální povahy, nebo práce hodnotící výběrové komise byla nekvalitní. V tomto případě některé chyby hodnotící komise jdou na vrub nejasnosti a nepřesnosti současného výkladu zákona o mimořádně nízké ceně veřejné zakázky.

Tady vidím prostor, kde by mohl Svaz zakládání a údržby zeleně a jeho odborný časopis INSPIRACE kultivovat názory a představy zadavatele veřejných zakázek, aby dovedli dobře definovat své požadavky – především definovat veřejnou zakázku tak, aby i minimální cenová hladina zaručovala kvalitní úroveň. Nejdůležitější tedy bude najít způsob, jak prosadit neobjektivnější kritéria, která budou vycházet z přesně definovaných ekonomických parametrů zakázky. Praxe ukazuje, že největší slabinou většiny veřejných zakázek je nesprávně stanovená předpokládaná cena zakázky. ■

SLOVO PŘEDSEDY

PŘEDSTAVENSTVA SZÚZ

Zdravím poprvé v roce 2012 všechny kolegy a členy Svazu zakládání a údržby zeleně, zdravím naše přátele a samozřejmě všechny, kdo dostávají a čtou náš odborný čtvrtletník INSPIRACI.

Na Shromáždění členů na konci ledna 2012 v Černé Hoře jsem mohl být oprávněně hrdý na to, jak jsme splnili naše úkoly v roce 2011 a také na to, že i do budoucna máme neméně smělé plány. Zaznamenal jsem však, že řada manažerů členských firem pocituje velké napětí na trhu. Poslední roky byly pro zahradnické firmy hubenější, než léta předchozí. Ale i v tom bylo setkání členů nakonec snad přínosné – všichni nyní víme, že je zbytečné si myslet, že jenom zrovna my sami najednou zvládneme podnikání hůře, že jenom naše výsledky vykazují menší zisky a menší obraty. Podle všech indicií tato skutečnost trápí velkou většinu zahradnických realizačních firem. Pro všechny z nás je dobré (a nutné) se svými kolegy umět promluvit jak o věcech pohodových a veskrze veselých, tak o záležitostech složitějších a málo příjemných. Mám navíc takovou zkušenost, že v těžké době se nakonec věci posunou překvapivě dopředu. Zkrátka říkám si, že vše

špatné je k něčemu dobré a věřím tomu, že si ve složitějších časech více našich členů i kolegů mimo svaz uvědomí, že máme možnosti zlepšit naši společnou situaci sami vlastní iniciativou.

Právě proto se 21. 2. 2012 sešla v Ivančicích na neformální schůzce skupina 15 odborníků, kde se v diskusi probíralo hlavní téma: klesající úroveň našeho oboru i jeho nízká prestiž ve společnosti. Nejmarkantnější je tato tendence patrná v nízké kvalitě velkého množství zakázek vzešlých z výběrových řízení. Jak řekl jeden z účastníků našeho setkání – veřejné zakázky v našem oboru jsou hřiště, na kterém sice nikdo neví, kde jsou čáry, ani kde jsou branky, ale všichni hrají.

Účastníci se shodli na tom, že je nutné vytvořit pro investory, kteří mají zájem o kvalitní zakládání zeleně a péči o zeleň, takové podklady, aby jim sloužily jako podpora při zadávání práce. Mohou jim k tomu pomoci výklady norem, zpracované oborové standardy, popsání technologií zahradnických prací, pravidelné aktualizace katalogu popisů a směrných cen stavebních prací a další. Podklady bude jistě možné využívat i pro zadávání formou veřejných zakázek. Sám

jsem se schůzky zúčastnil a určitě nebyla na dané téma poslední. Potěšilo mě také to, že se o problematiku zajímalo a zajímá v poslední době mnohem více kolegů z oboru, než na schůzku mohlo přijet.

SZÚZ

Na závěr mám dvě dobré zprávy:

Na konferenci „Zelená Města“ na konci října 2011 v Havířově jsem na vlastní uši slyšel tato slova pana starosty z jednoho města z ČR: „Když investujeme do veřejné zeleně milion korun, občané to vidí a ocení rozhodně více, než investici 80 milionů, zakopaných pod zem při rekonstrukci kanalizace.“

Druhá dobrá zpráva je ze zahraničí. Ve 3. čísle časopisu „LANDSCHAFT - BAUEN UND GESTALTEN“ si pochvaluje prezident BGL (Bundesverband Garten-, Landschafts- und Sportplatzbau) August Forster ve svém článku „Zeleň je silná valuta“, že německé firmy v „zeleném oboru“ zaznamenaly v roce 2011 další růst a podstatně zvýšily svůj obrat. Proti roku 2010 stoupl počet podniků o 6,7 %, počet zaměstnanců o 3,28 %. Zvýšila se poptávka, vyšší teplota v listopadu a v prosinci zahradnickým firmám přála. Hlavně stále stoupal zájem majitelů soukromých zahrad o naše služby. Stoupl natolik, že v dnešním obratu firem tvoří soukromé zahrady 55,29 % celkového obratu. Poptávka veřejného sektoru zůstává v roce 2011 stejná jako v roce 2010. Doufejme, že tento trend se brzy projeví i v České republice.

Jsem rád, že mohu končit optimisticky. Svůj obor a kvalitní zeleň přece budujeme a udržujeme nejenom pro sebe. Vytváříme lepší podmínky pro naše děti a pro všechny lidi. A to je nádherné! ■

KALENDÁŘ AKCÍ 2012, KTERÉ ORGANIZUJE NEBO NA KTERÝCH SE PODÍLÍ SZÚZ

Termín	Akce
26. – 27. 1.	Shromáždění členů SZÚZ v Černé Hoře u Blanska
8. – 9. 2.	Shromáždění členů sekce „Biobazénů, koupacích a okrasných jezírek“
22. – 25. 3.	Veletrh FOR GARDEN, Praha-Letňany, účast členů SZÚZ
24. 3.	Seminář „Trendy při tvorbě zahrad“ v rámci veletrhu FOR GARDEN
9. 5.	Zasedání presidia ELCA (Nizozemsko)
10. 5.	Mezinárodní kongres holandského svazu
11. – 12. 5.	Odborná exkurze ELCA – Floriada VENLO
24. – 25. 5.	Výstava „DemoGreen“ – Vyškov, doprovodný seminář
9. – 10. 6.	Víkend otevřených zahrad, účast členů SZÚZ
15. – 16. 6.	Rozšíření nabídky odb. vzdělávání pracovníků stř. škol „Zelené střechy“
27. – 29. 6.	Hodnocení soutěže Zahrada a Park roku
17. – 18. 8.	Rozšíření nabídky odb. vzdělávání pracovníků stř. škol „Koupací jezírka“
31. 8. – 1. 9.	Veletrh Zelený Svět, účast SZÚZ
31. 8.	Seminář „Parky pro život – zahrady pro radost“ na veletrhu Zelený Svět
31. 8.	Vyhlášení výsledků soutěže „Park a Zahrada roku“ na veletrhu Zelený Svět
21. – 23. 9.	Exkurze členů SZÚZ – Český ráj
25. – 27. 9.	Soutěž mladých zahradníků Lipová ratolest v Třinci

ZAHRADNICKÁ PERSPEKTIVA

PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ČLENŮ SVAZU ZAKLÁDÁNÍ A ÚDRŽBY

Zatímco v prvním roce realizace tohoto vzdělávacího projektu absolvovali účastníci celkem 75 výukových dnů, za tři měsíce roku 2012 jsme realizovali už 60 výukových dnů. To představuje obrovskou zátěž pro kancelář Svazu zakládání a údržby zeleně, zejména pro manažerku projektu Ing. Hanu Pijákovou, která musela v některých dnech organizačně připravit a zvládnout i souběh dvou kurzů. Zatímco v hotelu Santon na Brněnské přehradě se školili účastníci kurzu Kvalifikovaný stavitel koupacích jezírek, ve výukové hale v Řeznovicích se už začínaly budovat první dlažby a zídky. Tento hektický nástup byl dán především snahou využít zimního období, kdy zahradnické firmy nemají tolik práce a mohou tedy své zaměstnance postrádat.

KVALIFIKOVANÝ STAVITEL KOU PACÍCH JEZÍREK

Nejvíce výukových dnů jde na vrub tohoto patrně nejnáročnějšího a rozhodně nejdelšího kurzu (30 výukových dnů). K 7 výukovým dnům, které účastníci prvního běhu absolvovali loni, přibýlo od ledna do března dalších 12 dnů. Na úspěšné realizaci tohoto výukového programu se významnou měrou podílí odborný garant **Ing. Jiří Šimka**.

Účastníci kurzu měli opět mimořádnou možnost získat informace a zkušenosti od lektorů z Německa, kde se koupací jezírka budují už několik desetiletí. Po **Carstenu Scmidtovi** přijel **Stefan Bruns**, jehož firma působí po celém světě. Hlavním tématem jeho třídního výukového bloku bylo kladení potrubí, návrhy čerpadel a filtrační procesy v jezírku. Druhým zahraničním přednášejícím byl **Quido Manzke**, který se zabýval především kalkulacemi, nejčastějšími stavebními chybami, kolaudací a konceptem údržby koupacího jezírka. Účastníci kurzu velmi ocenili, že díky simultánnímu tlumočení mohli klást přednášejícím celou řadu vysoce odborných dotazů, na které zahraniční lektori ochotně odpovídali.

Jako lektora pro oblast ekologie vody jsme získali člověka nejpovolnějšího – **Prof. doc. Ing. Blahoslava Maršálka, CSc.** Jeho přednáška nebyla jenom teoretická, ale

zahrnovala i návštěvu Centra pro cyanobakterie a jejich toxiny Botanického ústavu AV ČR. Zde si měli účastníci možnost prohlédnout moderní měřicí přístroje na rozbor vody, vzorky řas a zooplanktonu. Obrovské množství práce odvedla **Ing. Jana Nováková** především při přípravě výukových materiálů, které shrnovali současné právní předpisy v oblasti navrhování a realizace koupacích jezírek, parametry potřebné dokumentace i zásady bezpečnosti práce. Praktické dílny se tentokrát zaměřily na systémy a okruhy cirkulace a praktické zapojení. Dvoudenní praktická dílna v Řeznovicích byla věnována hydroizolacím.

Mezitím jsme zahájili další výukový běh (ročník 2012), v rámci kterého se uskutečnilo 13 výukových dnů. Program tohoto kurzu je totožný s kurzem zahájeným v roce 2011.

“OSVĚTLENÍ V ZAHRADĚ” – PRAKTICKÁ DÍLNA

Tato praktická třídní dílna se v programu projektu Zahradnická perspektiva objevila poprvé. Lektoři **O. Schuster** a **J. Hájek** seznámili účastníky dílny s normami používanými při osvětlení zahrad a bazénů, možnostmi použití svítidel v zahradách a upozornili je na časté vady při provedení montáží. Účastníci si měli možnost vyzkoušet práci s různými světelnými zdroji.

TÝMOVÝ ASISTENT V OBORU ZAHRADNÍK A KRAJINNÉ TVORBY

Dne 16. března jsme ukončili diskusí nad závěrečnými pracemi první patnáctidenní kurz pro týmové asistenty, který tak bude mít již dvacet úspěšných absolventů. Mezitím již ovšem začal další běh tohoto kurzu, v prvním třídním setkání s lektorem **PhDr. Ing. Milanem Hrdinou** se účastníci věnovali komunikaci, obchodní korespondenci a time managementu.

DÍLNY DLAŽBY Z PŘÍRODNÍHO KAMENE, SCHODIŠTĚ A ZÍDKY Z PŘÍRODNÍHO MATERIÁLU

Tyto dvě dílny se uskutečnily ve dnech 26. 2. – 2. 3., a 5. – 9. 3. 2012. Odborný garant **Ing. Vojtěch Haláček** čerpal z loňských zkušeností, kdy jsme dílny pořádali poprvé. Přivedl několik nových lektorů, ale znovu se ukázalo, že pro úspěch praktických dílen je zásadní postoj účastníků a jejich chuť a ochota se něco nového naučit. ■

SEZNAM ČLENŮ SVAZU ZAKLÁDÁNÍ A ÚDRŽBY ZELEŇ

PRAHA

Boušek s.r.o.

Poděbradská 186/56, 180 66 Praha 9
Tel: 602 368 385, fax: 281 866 025
e-mail: bousekzahrady@seznam.cz,
www.bousekzahrady.cz

Richard Čech

Drahelická 205/7, 19015 Praha – Satalice
mob: 605 481 807, e-mail: richardzahradnik@seznam.cz
www.zahradnictvicech.

GARPEN – zahradní architektura a služby

U Skalky 16, 181 00 Praha 8
Tel: 233 542 925, fax: 233 542 925
e-mail: info@garpen.cz, www.garpen.cz

Imramovský – vegetační úpravy s.r.o.

Mladoboleslavská 489, 190 17 Praha 9
Tel./fax: 286 856 003
e-mail: imramovsky@imramovsky.cz
www.imramovsky.cz

KEJHA-SUK, zahradnické služby

Malostranské nám. 2, 118 00 Praha 1
Tel./fax: 241 062 406, 603 869 007, 602 373 589,
603 428 118, e-mail: zahradnici@volny.cz
www.volny.cz/zahradnici

Lege Artis zahrady s.r.o.

Keltů 920, 165 21 Praha 6, Tel: 776 667 540
e-mail: info@LA-zahrady.cz, www.LA-zahrady.cz

OK GARDEN s.r.o.

Sládkovičova 1233/21, 142 00 Praha 4
Tel./fax: 233 900 423, 602 354 304
e-mail: okgarden@volny.cz, www.okgarden.cz

Tomáš Malý

Americká 340/31, 120 00 Praha 2, Tel.: 606 911 101
e-mail: maly.zahradnickeprace@seznam.cz

WEISS & WILD, s.r.o.

Konojedská 41, 100 00 Praha 10, Tel: 603 924 117,
e-mail: ivoweiss@seznam.cz
www.weissawild.cz

Zahradní Architektura Kurz, s.r.o.

Kolovečská 1938, 155 00, Praha 5
e-mail: info@zakurz.cz, www.landscaping.cz

Zdeněk Hradilák –

Jasan zahradnické práce

Na okraji 230/58, 162 00 Praha 6
Tel.: 602 229 908, e-mail: hradilak@volny.cz

STŘEDOČESKÝ KRAJ

ACRE, spol. s.r.o.

Smetanova 568, 281 51 Velký Osek
Tel./fax: 283 841 040, 283 842 039
e-mail: info@acre.cz, www.acre.cz

Arbosana zahradní architektura

Kytín 162, 252 10 Mnišek pod Brdy
Tel: 603 802 855
e-mail: arbosana@volny.cz, www.arbosana.cz

BAOBAB – péče o zeleň, s.r.o.

Únětice 3, 252 62 Horoměřice
Tel: 224 319 917, fax: 224 320 079
e-mail: baobab@baobab.cz, www.baobab.cz

Bc. Tomáš Vlasatý – Zahradnictví MALUS

Baarova 192, 252 25 Jinočany, Tel.: 604 342 471
e-mail: t.vlasaty@seznam.cz, www.malus.cz

LandART Atelier

Karlovo náměstí 49, 25216 Nučice
mob: 775 188 891, e-mail: landart@seznam.cz
www.landart.cz

Ing. Pavel Lehovec – zahradnictví

Říčanská 77, 252 43 Průhonice
Tel: 267 750 492, mail: pavel.lehovec@seznam.cz

Pavel Lisý – Zahrada Lisý

Popovice 113, 267 01 Králův Dvůr
Tel./fax: 311 638 063
e-mail: zahradalisy@iol.cz, www.zahradalisy.cz

Petr Kaše – zahradnické služby

Masarykovo nám. 18, 25401 Jilové u Prahy
Tel: 603 779 985, mail: info@zahradnickeslužby.cz

Lukáš Rajtr

Dřevčice 65, 250 01 Brandýs nad Labem
mob.: 608 927 158, e-mail: rajtr.l@seznam.cz

ZAHRADNÍ ARCHITEKTURA MARTINOV s.r.o.

Martinov 279, 277 13 Kostelec nad Labem
Tel: 603 520 771, fax: 326 905 120
e-mail: zahrarch@zahrarch.cz
www.zahrarch.cz

JIHOČESKÝ KRAJ

ARBORES CZ, s.r.o.

Ke Sřelnici 184, 397 01 Písek
Tel: 776 851 998, 777 345 068
e-mail: keclik@arbores.cz, www.arbores.cz

Česká zahrada K + P

M. Krškové 682, 391 81 Veselí nad Lužnicí
Tel: 606 623 669
e-mail: ceskazahrada@centrum.cz,
www.ceskazahrada-kp.cz

Ing. Hana Chvalová

Zámecká zahrada Čimelice, 398 04 Čimelice
Tel.: 382 228 192
e-mail: info@zahradacimelice.cz
www.zahradacimelice.cz

Ing. Jiří Hájek – ZAKLÁDÁNÍ ZAHRAD

Olešná 82, 398 43 Bernartice
Tel./fax: 382 587 193, 602 463 562
e-mail: jiri-hajek-ml@seznam.cz,
www.zahrady-hajek.cz

Ing. Pavel Chlouba

Budějovická 476, 373 12 Borovany
Tel: 387 981 378, 606 769 759
e-mail: chloubap@nejihu.cz, www.fotoflora.cz

Michal Vráněk

Blatské sídliště 589, 391 81 Veselí nad Lužnicí
Tel./fax: 381 582 689, 602 425 669
e-mail: michal.vranek@quick.cz
www.vranek.cz

Václav Straka

Litvinovická 1492/10a, 370 01 České Budějovice
Tel: 602 272 848, fax: 387 203 600
e-mail: info@stromovkacbz.cz

ZAHRADNÍ ARCHITEKTURA TÁBOR spol. s.r.o.

Beranova Lhota 10, 391 37 Chotoviny
kancelář-Chýnovská 344, 390 02 Tábor
Tel./fax: 383 835 202, 606 744 745
e-mail: slepicka@zahradytabor.cz
www.zahradytabor.cz

PLZEŇSKÝ KRAJ

Jan Papež – Zahradys duší

Jungmannova 614, 33901 Klatovy
mob: 776 663 660, e-mail: zahradysdusi@centrum.cz

KARLOVARSKÝ KRAJ

Zahrada Teplá – Ing. Petr Šindelář

Klášteř Teplá, 364 61 Teplá
Tel: 353 392 275, fax: 353 392 500
e-mail: info@zahradatepla.cz
www.zahradatepla.cz

Zahradní a parková spol. s r.o.

Chebbská 252, 353 01 Mariánské Lázně
Tel.: 354 622 135, fax: 354 622 135
e-mail: info@zahradaml.cz
www.zahradaml.cz

ÚSTECKÝ KRAJ

EKODENDRA s.r.o.

Straky 46, 417 42 Zabrušany
Tel: 417 821 733, fax: 417 822 008
e-mail: ekodendra@ekodendra.cz
www.ekodendra.cz

Gabriel s.r.o.

České Kopisty 208, 412 01 Litoměřice
Tel: 416 733 244, fax: 416 731 627
e-mail: gabriel@gabriel.cz, www.gabriel.cz

GardenLine s.r.o.

Šeříková 405/ 13, 412 01 Litoměřice
Tel: 777 104 937, fax: 416 532 656
e-mail: skrivanek@garden-line.eu
www.garden-line.eu

GRÜNER, s.r.o.

Kamýčká 503/19A, 412 01 Litoměřice
Tel./fax: 416 732 037, 602 409 918
e-mail: martin.gruner@gruner.cz, www.gruner.cz

Ing. Bc. Jiří Bartoš – Jiná Zahrada

Teplická 451, 403 17 Chabařovice
Zahradní centrum: Hrbovická 54, Ústí nad Labem
Tel: 603 540 656, Tel./fax: 475 210 881
e-mail: Ing.jiri.bartos.seznam.cz
www.jinazahrada.cz

Petr Neumann

Polní 733/20, 408 01 Rumburk
mob: 604 279 242
e-mail: p.a.neumann@seznam.cz

Tomáš Pavka – Land Art

Dlouhá 415, 417 42 Krupka, Tel: 608 517 989,
e-mail: t.pavka@land-art.cz, www.land-art.cz

Jirmus zahradnické služby s.r.o.

Hlinná č.p.8, 412 01 Litoměřice
Tel: 606 816 572,
e-mail: info@zahrady-jirmus.eu
www.zahrady-jirmus.eu

LIBERECKÝ KRAJ

DIKÉ ZAHRADY s.r.o.

463 46 Příšovice 224, Tel: 604 204 835
e-mail: zahrady@dike-centrum.cz
www.dike-zahrady.cz

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ

GRAS spol. s.r.o.

Za Vodou 241, 542 26 Horní Maršov
Tel: 603 775 000, 603 900 777
e-mail: info@gras.cz, www.gras.cz

Ing. Jiří Stolín

Horní 210, 503 21 Stěžery, Tel: 602 116 415
e-mail: jiri.stolin@volny.cz

PEKVIZ spol. s.r.o.

Pražská 1435, 543 01 Vrchlav
Tel: 602 361 033, fax: 499 424 005
e-mail: pekviz@volny.cz
www.vychodo.ceskestavby.cz

PARDUBICKÝ KRAJ

Ekogreen, s.r.o.

Lány na Důlku 10, 533 31 Pardubice
Tel./fax: 466 971 089
e-mail: ekogreen@ekogreen.cz, www.ekogreen.cz

Ing. Karel Kratěna

Hálkova 2209/15, 568 02 Svitavy, Tel.: 603 149 672
e-mail: karel@kratena.cz, www.kratena.cz

Jan Vavříň – ARS

Peciny 265, 570 01 Litomyšl, Tel./fax: 461 614 578
e-mail: ars@ars-vavrin.cz, www.ars-vavrin.cz

VYSOČINA

ARS VIRIDIS s.r.o.

Perk 70, 675 22 Stařeč, Tel: 731 474 420
email: arsviridis@arsviridis.cz, www.arsviridis.cz

EKOIMPEX Vysočina s.r.o.

Javorová 2262, 393 01 Pelhřimov
Tel: 607 915 125,
e-mail: neckarova@ekoimpex.cz
www.ekoimpex.cz

PARK sadovnické a krajinářské úpravy s.r.o.

Je Dukovany, 675 50 Je Dukovany
Tel./fax: 561 105 636, 777 326 185
e-mail: park.jedu@raz-dva.cz
www.park.trebicksko.cz

ZAHRADY LAURUS – Ing. Eva Hegerová

Hybrálec 128, 586 01 Jihlava
Tel.: 604 128 478,
e-mail: eva.hegerova@centrum.cz
www.zahradylaurus.cz

Zahradnické úpravy s.r.o.

Žerotínova 112, 675 71 Náměšť nad Oslavou
Tel./fax: 568 620 745
e-mail: bartik@zahradnickeupravy.cz

ZAHRADA VYSOČINA s.r.o.

Brodská 104, 591 01 Žďár nad Sázavou
Tel./fax: 566 621 315, 736 608 340
e-mail: info@zahradavysocina.cz
www.zahradavysocina.cz

3D – Zahrady s.r.o.

Řečice 145, 592 33 Radešinská Svratka
Tel.: 774 589 539, e-mail: projekce@3d-zahrady.cz
www.3d-zahrady.cz

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Agrostis Trávníky, s.r.o.

Npor. Krále 16, 683 01 Rousínov
Tel./fax: 517 370 607, 732 687 628
e-mail: agrostis@agrostis.cz, www.agrostis.cz

BELLIS BRNO s.r.o.

Marie Hübnerové 24, 621 00 Brno
Tel./fax: 549 275 768, e-mail: bellis.brno@volny.cz

Ekostavby Brno, a.s.

U Svitavy 2, 618 00 Brno
Tel: 548 128 274, fax: 548 128 275
e-mail: ekostavby@ekostavby-brno.cz
www.ekostavby.cz

Ivo Diviš – zahradnické služby

Chaloupky 89, 624 00 Brno
Tel: 602 770 831, 541 223 309
e-mail: ivodivis@seznam.cz

HORTISCENTRUM

Komenského 220, 667 01 Židlochovice
Tel: 547 231 040, fax: 547 238 711
e-mail: hortis@hortis.net, www.hortis.net

Ing. Jiří Vrbas – „KVĚT“

Nádražní 155, 664 08 Blažovice
Tel./fax: 544 243 854
e-mail: vrbas@vrbas.cz, www.vrbas.cz

Ing. Josef Zapletal

Za humny 288, 664 46 Prštice
Tel: 603 412 275, 547 219 307
mail: zapletal@zahradyzapletal.cz
www.zahradyzapletal.cz

Ing. Petr Klíma, Ph.D.

Drobného 316/56, 602 00 Brno
Tel: 603 950 930
e-mail: klima.zahradnik@seznam.cz
www.petrklima.cz

Josef Janků

Arboretum – Šmelcovna 3, 680 01 Boskovice
Tel./fax: správa 516 453 071,
gardencentrum 602 173 939,
Provoz Dobříš – ulice Pražská, Dobříš 263 01,
Tel: 602 383 767
e-mail: arboretum@smelcovna.cz
www.smelcovna.cz

KAISLER s.r.o.

Měřičkova 48, 621 00 Brno
Tel./fax: 541 228 032, 603 949 529
e-mail: kaisler@kaisler.cz, www.kaisler.cz

Kavyl spol. s.r.o.

Mohelno 452/1, 675 75 Mohelno,
Tel./fax: 541 243 986
e-mail: brno@kavyl.cz, www.kavyl.cz

Přírodní stavby, zahradní architektura – Ing. Vojtěch Halánek

Stříbský mlýn 5/6, 664 91 Ivančice
Tel: 602 676 427,
e-mail: info@qetiny.cz
www.zahradniarchitektura.cz

OLOMOUCKÝ KRAJ

Ing. Erik Hindoš

Myslivecká 15, 77900 Olomouc Drozdín
mob.: 603 807 457, e-mail: alej.olomouc@centrum.cz
www.alejol.cz

ZAHRADA Olomouc s.r.o.

Železniční 469/4, 772 11 Olomouc
Tel: 585 315 022, fax: 585 315 023
e-mail: kancelar@zahrada-olomouc.cz
www.zahrada-olomouc.cz

ZLÍNSKÝ KRAJ

ACRIS zahrady s.r.o.

Slunečná 4548, 760 01 Zlín, Tel: 604 460 786
e-mail: info@acris.cz, www.acris.cz

ARBOREA Březová, s.r.o.

Březová 96, 763 15, Tel./fax: 577 983 342
e-mail: arborea@volny.cz
www.arboreabrezova.cz

FLORSTYL s.r.o.

Havlíčková 1, 686 01 Uherské Hradiště
Tel.: 572 540 496, e-mail: florstyl@florstyl.cz
www.florstyl.cz

Zábojník – contractors, s.r.o.

Jefabinová 1424, 768 61 Bystřice pod Hostýnem
Tel: 573 379 451, fax: 573 379 455
e-mail: v.zabojnik@centrum.cz,
www.prirodnimaterialy.cz

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

David Mičan – Zahrada M

Aleje 66/421, 725 28 Ostrava – Hošťalkovice
Tel.: 595 059 154, e-mail: info@zahradam.cz
www.zahradam.cz

DVOŘÁK LESY, SADY, ZAHRADY s.r.o.

Jahodová 782, 725 29 Ostrava – Petřkovice
Tel.: 596 131 358, e-mail: info@b-dvorak.cz
www.b-dvoraka.cz

Ing. Libor Vavřík – zahradnictví, sadové úpravy

Metylovská 979, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí
Tel./fax: 558 677 304
e-mail: info@zahradnictvi-vavrik.cz
www.zahradnictvi-vavrik.cz

Ing. Martin Závodný

Lískovecká 2867, 738 01 Frýdek Místek
Tel: 777 887 391, 558 402 150
mail: zavodny@email.cz

Ivánek – Zeman, v.o.s.

Žabeň 55, 738 01 Žabeň
Tel: 558 655 441, fax: 558 655 443
e-mail: ivanek@ivanek-zeman.cz, www.ivanek-zeman.cz

Karel Turoň – Turpil

Konská 321, 739 61 Třinec, Tel.: 605 101 196
e-mail: obchod@turpil.cz, www.turpil.cz

Lenka Hrochová

Guntramovice 93, 747 87 Budišov nad Budišovkou,
Tel.: 736 218 115, hrochovalenka@centrum.cz

Lukáš Janík

Šípková 8, 776 01, Opava
Tel: 608 222 564, e-mail: janik@janikzahradnik.cz

Pavčina Florová, DiS.

Maxima Gorkého 49, 794 01 Krnov
Tel. 604 943 009
Email: info@zahradaflova.cz, www.zahradaflova.cz

TALPA – zahradnické služby s.r.o.

U Hájenky 325, 735 14 Orlová – Lutyně
Tel: 596 514 257, fax: 596 516 930, e-mail: talpa@iol.cz

Zahradnictví Šimková, s.r.o.

Bystřice č. 1139, 739 95 Bystřice nad Olší
Tel: 777 004 752, fax: 558 352 151
e-mail: simka@volny.cz, www.zahradnictvi-simkova.cz

ZAHRADY HANYZ s.r.o.

Škrbeňská 558, 739 34 Šenov, Tel: 603 412 003
e-mail: hanyz@seznam.cz, www.zahrady-hanyz.cz

Zámecký dvůr s.r.o.

U statku 301/1, 736 01 Havířov – město
Tel: 596 815 193
e-mail: kotula@volny.cz, www.volny.cz/kotula/

PŘIDRUŽENÝ ČLEN

Mendelova univerzita v Brně

Botanická zahrada a arboretum
Zemědělská 1, 613 00 Brno
Tel: 545 223 606, fax: 545 223 693
e-mail: arboretum@mendelu.cz
www.mendelu.cz/arboretum

SOŠ zahradnická a SOU Rajhrad

Masarykova 189, 664 61 Rajhrad
Tel: 547 426 311, fax: 547 426 310
e-mail: knazik@skolarajhrad.cz, www.skolarajhrad.cz

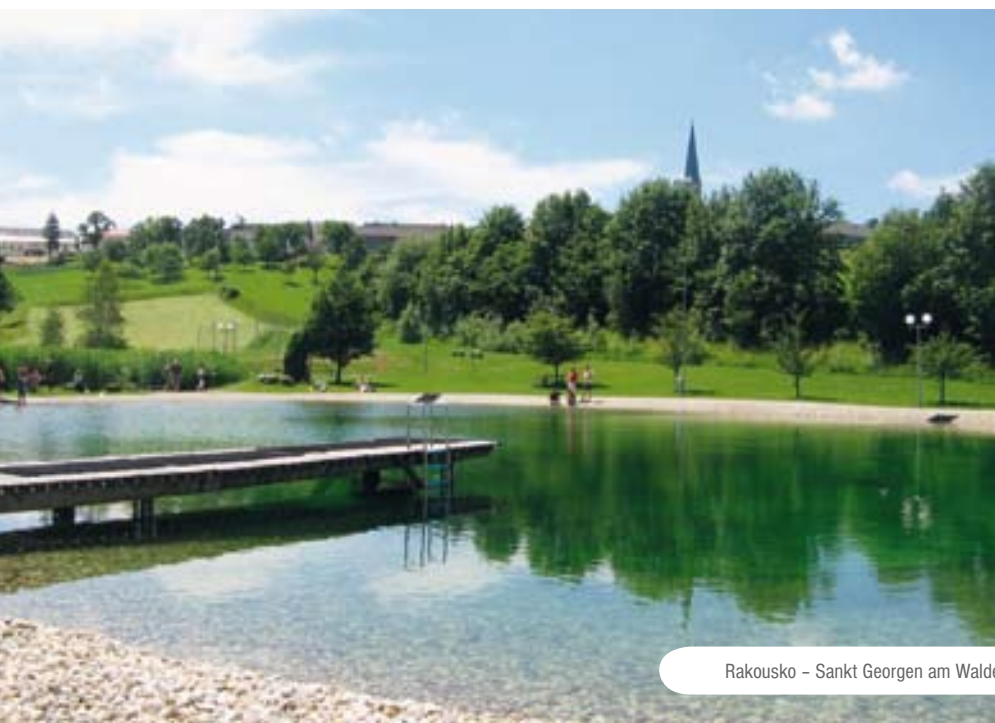
V minulém čísle časopisu INSPIRACE jsme se vrátili do historie využití vody a přírodních koupališť v krajinářské architektuře a zdůraznili i jejich potenciál v současnosti. Obecní koupaliště – dřívější chlouby mnoha obcí i starostů – se totiž proměňují v tuny rozpraskaného betonu. Původní bazény jsou dnes zastaralé a často bohužel i nefunkční a jejich rekonstrukce by vzhledem k vysokým nákladům, které se mohou pohybovat někdy až v řádech desítek milionů korun, určitě znamenala neúměrnou finanční zátěž pro obecní rozpočet. A tak není výjimkou, že takováto koupaliště a jejich areály, které jsou často umístěny na velmi zajímavých místech, chátrají a stále čekají na konečný verdikt o jejich osudu. Relativně jednoduchým a zároveň zajímavým řešením problému by mohla být přestavba koupaliště na přírodní koupaliště neboli biobazén.

PŘÍRODNÍ KOUPALIŠTĚ

Ing. Martin Panchartek, Předseda Sekce biobazénů, koupacích a okrasných jezírek
Foto archiv Sekce

PŘÍRODNÍ KOUPALIŠTĚ LUXUS NEBO ŠANCE PRO BUDOUCNOST?

Rakousko – Sankt Georgen am Walde

ZDRAVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Smyslem přírodních koupališť je poskytnout uživatelům možnost koupat se v chemicky neupravené vodě, o kterou mají dnešní návštěvníci vzhledem k častému výskytu alergií stále větší zájem. Neopominutelným přínosem přírodních koupacích jezírek je také pozitivní vliv na stav životního prostředí, což je momentálně velmi aktuální téma. I když se může zdát, že jedno jezírko, ať už okrasné nebo koupací, není důležité, větší množství podobných fungujících vodních ekosystémů nejen zlepšuje životní prostředí, ale také zvyšuje atraktivitu obce.

FINANČNÍ NÁROČNOST

Investora a budoucího provozovatele však bude při rozhodování zajímat především pořizovací cena a náklady na údržbu. Pořizovací náklady na zřízení přírodního biotopu (ať už výstavba nového biotopu nebo přestavba stávajícího bazénu) se pohybují v částkách 3 000–4 500 Kč/m². Výstavba nového klasického bazénu přijde investora na 9 000–13 000 Kč/m². Výsledný poměr 1:2 až 1:3 vyznívá velmi příznivě právě pro stavbu takzvaných biobazénů. Provozní náklady při zahrnutí spotřeby všech desinfekčních a algicidních přípravků, elek-

trické energie, výměny a doplňování vody, obsluhy technologického zařízení a údržby areálu jsou u přírodního koupaliště cca 1 Kč za den na 1 m², kdežto u klasického koupaliště cca 4 Kč za den na 1 m².

ROZHODNUTÍ

Přírodní koupaliště mohou mít mnoho různých podob. Podle vlastní potřeby si vybere každý – od malých ploch až po velká městská koupaliště pro tisíce lidí. Velikost, design a použití odlišných technologií na úpravu vody je vždy úzce spojeno s hlavní funkcí a konkrétním využíváním přírodního koupaliště. Obec by měla rozhodnutí vybudovat koupací biotop pečlivě zvážit. Proto musí každé realizaci předcházet pečlivé plánování, při němž je nutné zohledňovat jak urbanistické požadavky dané lokality, tak potřeby konkrétního řešení stavby a v neposlední řadě i požadavky obyvatel obce.

Bantice

Obecní zastupitelstva by si měla předem ujasnit předpokládanou skladbu a počet návštěvníků, protože tato koupaliště mohou dle velikosti pojmout kapacitu od deseti návštěvníků až po stovky. Další otázkou je, jakým způsobem bude vodní plocha využívána, tato koupaliště totiž mimo jiné umožňují bruslení v zimním období a další doplňkové aktivity v podobě různých vodních herních prvků a zajímavých aktivit pro děti i dospělé.

Rakousko, Tragweien

PROJEKČNÍ PŘÍPRAVA

Od první myšlenky na vybudování přírodního koupaliště nebo přestavbu stávajícího bazénu až do jeho konečného zprovoznění může někdy uběhnout i více než rok. Přesto tuto fázi není možné vynechat a v žádném případě by příprava projektové dokumentace neměla být podceňována, protože hlavním předpokladem úspěšného vybudování je samozřejmě zpracování kvalitní projektové dokumentace, která musí vzít v potaz veškeré stěžejní otázky, především vhodnost zamýšleného prostoru, zdroj vody, jeho kvalitu a vydatnost, dále místní přírodní podmínky.

Ve fázi plánování by proto vždy měli být provedeny tyto následující kroky:

- Prohlídka na místě: společná návštěva budoucí vodní plochy, vyslovení přání a představ, nastínění možností budoucího jezírka, provedení analýz potřeb dané lokality, zajištění všech nezbytných rozborů
- Studie proveditelnosti (předběžný návrh): zpracování a vyhodnocení specifických místních podmínek, návrh řešení a následně výběr nejvhodnější varianty
- Odhad budoucích nákladů na základě zjištěných vstupních informací
- Zajištění stavebního povolení, případně vodoprávního řízení
- Zpracování podrobného projektu, zpracování nabídky a uzavírání smluv
- Ukončení plánovacího procesu – stanovení harmonogramu, organizace stavby, subdodavatelé, apod.

REALIZACE

Realizaci stavby lze zjednodušeně shrnout do těchto etap a činností:

- Zaměření stavby na místě – podrobný výškopis a polohopis, vyměření jednotlivých zón, okrajové hrany a okolních technických prvků
- Provedení zemních a stavebních prací – modelování reliéfu jednotlivých zón

Rakousko, Herzogsdorf

V České republice byly ve Sbírce zákonů 7. 6. 2011 nově stanoveny povinnosti provozovatelů staveb ke koupání vybavených systémem přírodního způsobu čištění vody. Jsou jimi:

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to novely č. 151/2011 Sb.

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Tyto předpisy nově a aktuálně reagovaly na požadavky existující v zemích, kde vodu ke koupání upravují přírodním způsobem již řadu let a zohlednily i několikaleté zkušenosti s jejich provozováním v České republice. Zkušenosti jak provozovatelů takových staveb, tak orgánů ochrany veřejného zdraví, tj. krajských hygienických stanic. Implementovaly evropskou legislativu – směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS.

V § 6 zákona jsou terminologicky vymezena „koupací jezírka“ jako „stavby povolené k účelu koupání vybavené systémem přírodního způsobu čištění vody ke koupání“ s legislativní zkratkou „přírodní koupaliště“.

Kovalovice

- Položení hydroizolace - oddělení vlastního jezírka od okolního terénu, zamezení pohybu vod z okolí do jezírkové části a naopak.
- Osazení a zapojení technologie – skimmery, mechanické filtry, biologické regenerační části, speciální separační a jímací filtry, oxylučování, technologické rozvody, apod.
- Doplnění ostatními technickými prvky - dřevěné nebo nerezové žebříky, dřevěná mola, venkovní sprchy, vodní atrakce a herní prvky, osvětlení, apod.
- Výsadba vodních rostlin – bahenní, vodní ponořené a plovoucí rostliny.
- Napuštění a zprovoznění koupaliště.
- Úprava okolí koupaliště – sportoviště, rekreační plochy, výsadby.

Jak již bylo řečeno, tento druh veřejných koupališť nemá téměř žádná omezení a je vhodný pro každou lokalitu. Je nutno ovšem také podotknout, že ačkoliv v sousedních zemích jsou přírodní koupaliště naprosto běžná a především oblíbená, u nás se dosud k tomuto kroku odhodlalo jen mizivé množství investorů. Doufejme, že zdánlivý nezájem byl dosud způsoben spíše nedostatkem informací, že první vlašťovky jako obce Bantice, Dobřany a Kovalovice odstartují nárůst zájmu o výstavbu přírodních koupacích ploch v České republice. ■

TĚŽBA A ZPRACOVÁNÍ RAŠELINY

1. ČESKÝ VÝROBCE ZEMIN A SUBSTRÁTŮ

REKLAMNÍ PREZENTACE

Rašelinisté jsou mokřadní biotopy se značnou produkcí rostlinné biomasy, která se kvůli nadměrnému zamokření a nepříznivým podmínkám pro rozkladné organismy nedostatečně rozkládá. V rašelinisti proto dochází k hromadění rostlinné organické hmoty. Odumřelé části rostlinného spole-

čenstva se ukládají na sebe a ve spodních vrstvách se za nepřístupu vzduchu přeměňují na rašelinu v procesu zvaném rašelinění. Ložisko rašeliny přirůstá do výšky rychlostí přibližně 1,0 cm za rok, podle místních podmínek. Protože se však jedná o pomalu obnovitelný zdroj, je nezbytné, aby bylo zajištěno jeho rozumné a hospodárné využití například v lázeňství, farmacii či pro pěstební účely. Bohužel zůstává smutnou realitou, že stále více než polovina celosvětové vytěžené rašeliny je spotřebována jako palivo.

V České republice sahají počátky těžby do 18. století, kdy v souvislosti s císařským patentem regulujícím těžbu dřeva lidé hledali alternativní topivo. Rašelina se těžila v blocích tzv.: „borkách“ o rozměrech přibližně 10x10x40 cm, speciálními rýči zvanými „želízko“. Byla to velmi náročná práce, protože se borky vyrýpávaly až do třímetrové hloubky. Ve 30. letech 20. století se rašelina začala využívat pro za-

hradnictví a zemědělství, jako nedocenitelná surovina pěstebních substrátů, o něco později našla využití také ve farmacii.

V současné době může rašelinu v ČR těžit akciová společnost Rašelina, a to pouze v malém rozsahu, na několika procentech z celkové rozlohy rašeliníšť. Na lokalitách, kde nehrozí žádné nebezpečí pro životní prostředí, ani pro mokřady, nebo zvláště chráněná území. Těžba je dlouhodobý proces, kterému předchází posuzování rašeliníštních ploch a projektová příprava. Poté následuje příprava ploch, odstranění historických pařezů, odvodnění a zpřístupnění ploch pomocí panelových cest. Převažující technologií v ČR je frézování. Metoda spočívá v postupném odebírání velmi slabých vrstev rašeliny z povrchu částečně vysušeného rašelinového ložiska.

Těžbu je možné provádět pouze v klimaticky příznivých dnech nejteplejších měsíců roku, přibližně od konce května do začátku září. V tomto období může proběhnout okolo dvaceti těžebních cyklů. Těžební cyklus tvoří tyto operace: frézování, sušení, řádkování, sklizení a valování. Rašelina z valů je odvážena k finálnímu zpracování.

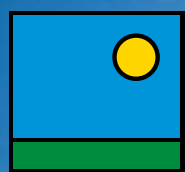
Během celého procesu těžby jsou přísně dodržovány podmínky ochrany životního prostředí a váží se na ni automaticky i rekultivace těžebních ploch. Maximální úsilí při revitalizaci je věnováno tomu, aby se na těžené plochy vrátily podmínky, které na nich byly při vzniku rašeliníště, tedy takové podmínky při kterých dojde k opětovnému nastartování rašelinotvorného procesu.

Významnou společností v České republice zabývající se těžbou rašeliny a jejím zpracováním je Rašelina a.s. V Soběslavi je soustředěna výroba pěstebních substrátů pro hobby i profesionální použití, výroba rašelinových zemin a zpracování kvalitní mulčovací kůry. Společnost dále nabízí všechny typy rašelin o různých frakcích, hnojiva a huminový preparát Lignohumát.

Od roku 2011 nabízí Rašelina a.s. svým zákazníkům balení profesionálních substrátů do big balů či menších 70l obalů. ■

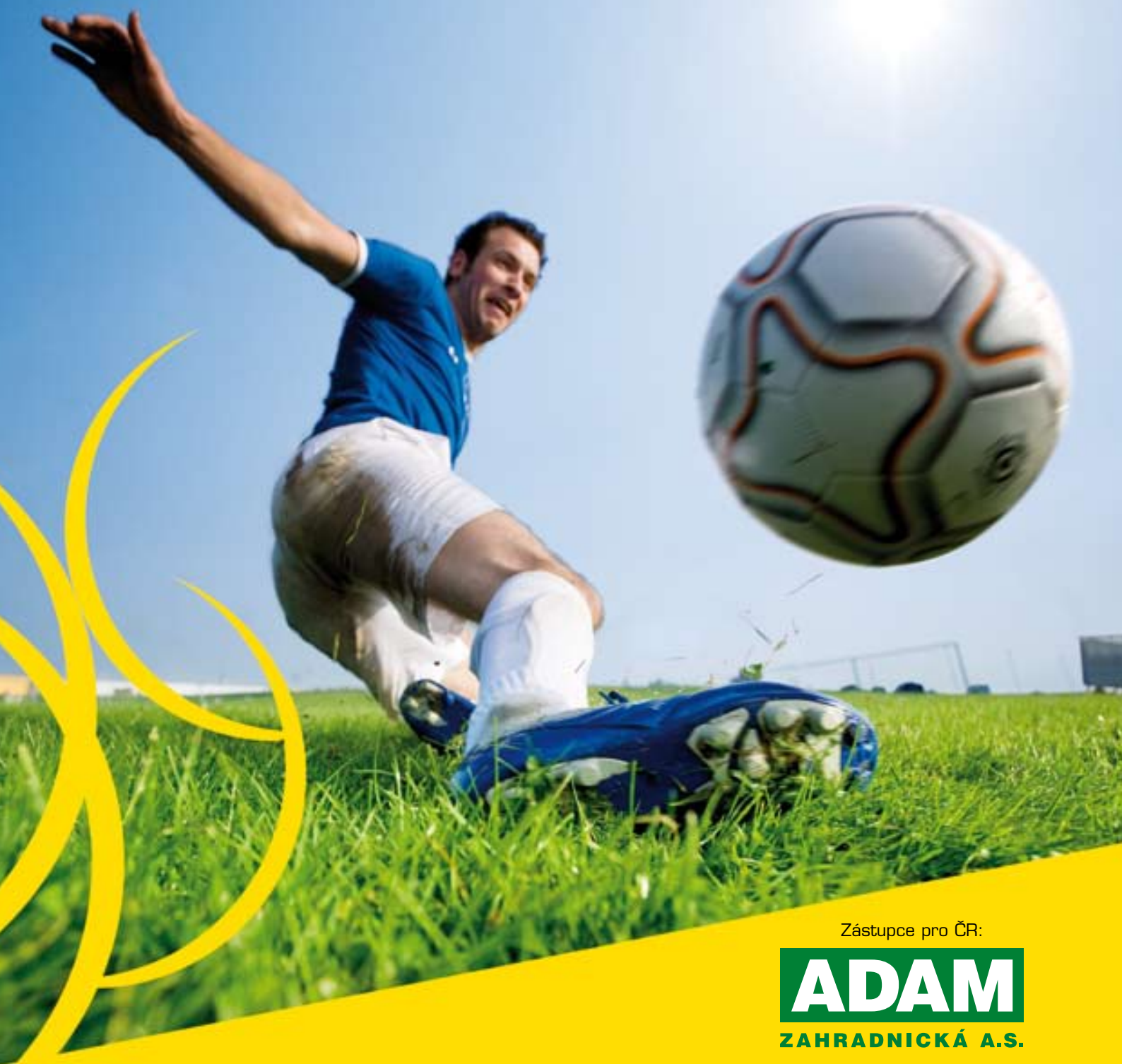
Ing. Josef Janoušek, Rašelina a.s.

www.raselina.cz

BARENBRUG

ŠPIČKOVÁ TRAVNÍ OSIVA 2012

Zástupce pro ČR:

ADAM
ZAHRADNICKÁ A.S.

664 31 LELEKOVICE u Brna 866, tel. 541 232 700, fax 541 232 720
e-mail: lelekovice@adamza.cz, www.barenbrug.cz

ADAM
ZAHRADNICKÁ A.S.

Velkoobchod s rostlinným materiálem

vzrostlé alejové stromy
jehličnany
tvarované dřeviny a solitery
keře a dřeviny pro živé ploty
substráty, travní osiva, kůly

NAVŠTIVTE

CASH & CARRY
V BŘÍSTVÍ

Nabízíme rostliny k okamžitému
odběru z prodejní plochy 2ha.

www.adamza.cz

664 31 LELEKOVICE, Lelekovice 866
tel.: 541 232 700, fax: 541 232 720
e-mail: lelekovice@adamza.cz

289 15 BŘÍSTVÍ, (dálnice D11, exit 18)
tel.: 325 516 099, fax: 325 516 098
e-mail: praha@adamza.cz

